PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 85 (1773) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, sreda 11. aprila 1951 Cena 15 lir

Bebler: Ni neposredne nevarnosti za izbruh svetovnega spopada

Če pa oni, ki lahko največ prispevajo k izboljšanju mednarodnega položaja, ne bodo spremenili politike, bo v bodoče težko preprečiti svetovno vojno - Jugoslovansko-grški trgovinski sporazum

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 10. — Stalni jugoslovanski delegat pri OZN dr. Aleš Bebler, ki je danes odpotoval iz Amerike v Beograd, je izjavil, da v Lake Success menijo, da ni neposredne nevarnosti za izbruh svetovnega spopada. Bebler pa je dodal, da mednarodna napetost raste od začetka korejske vojne in da se zdi, da bo še nekaj časa rastla, zato povzroča to naravno resno zaskrbljenost glede bodočnosti.

«Zdi se mi — je rekel Bebler — da če oni faktorji, ki lahko največ prispevajo k izboljšanju mednarodnega položaja, ne bodo spremenili svojega kurza, potem bo v bodočnosti težko preprečiti nov svetovni spopad».

V zvezi s korejskim spopadom je Bebler še dejal, da so danes možnosti, in sicer večje kot kdaj koli doslej, da se ta vojna konča ali pa razširi. Dodal je, da se bo v najkrajšem času, nekako v 15 dneh, pokazalo, katera od teh dveh možnosti se bo uresničila.

V intervjuju, ki ga je dal radiju Beograd takoj po prihodu, je Bebler poudaril, da je jugoslovanska Bela knjiga pritegnila ogromno zanimanje tako v OZN, kot v ameriškem javnem mnenju. «Bela knjiga», je rekel Bebler, nudi tak material, ki jasno kaže, kdo je krivec in zakaj daleč je šel v borbi proti neodvisnosti Jugoslavije. Objava Bele knjige je bila odlična zadeva. Ob koncu je Bebler dejal, da se ameriško demokratično javno mnenje zelo zanima za Jugoslavijo in kaže do nje velike simpatije. Povprečni ameriški državljan misli, da je Jugoslavija pokazala izredno spretnost v premagovanju teže in da se sijajno upira zunanjemu pritisku.

V zvezi z vestmi v tujem tisku, da je Jugoslavija prosila za vojaško pomoč zahodnih dežel, je direkcija za informacije pri vladi FLRJ danes izjavila, da je o tem vprašanju govoril maršal Tito v februarju na zborovanju gardnih enot in da se danes v tem ni nič spremenilo. Kot je znano, je maršal že takrat dejal, da bi jemanje orožja na Vzhodu mogli izkoristiti kot material, ki naj bi skušali potrjevati hipotezo izpred enega leta in pol, da je Jugoslavija dala Amerikancem in drugim na razpolago vojaška oporišča in da jo oni oborožujejo. Maršal Tito je takrat dodal: «Kadar pa bi videli, da je napad na nas neizbežen, bi bila stvar drugačna. Danes mislimo, da še ni skrajni trenutek».

Med vladama FLRJ in ZDA je bil dosežen sporazum o namenih, v katere naj se porabi izkupiček za ameriško pomoč v živežu, ki jo odpremajo Jugoslaviji. Od skupne vsote treh milijard dinarjev, bo 300 milijonov šlo za tehnični razvoj in za izboljšanje kmetijstva, ostali 2 milijardi 700 milijonov dinarjev bodo uporabili v zdravstvene in podporne namene.

Od 805 tisoč ton ameriških živil, ki so namenjena Jugoslaviji, je 285 tisoč ton že prišlo, 395 tisoč bodo poslali v Jugoslavijo v aprilu, 125 tisoč pa maja. Te podatke je dal na tiskovni konferenci ameriški veleposlanik v Beogradu George Allen.

Med Jugoslavijo in Grčijo je bil podpisan trgovinski sporazum, ki predvideva, da bo Jugoslavija izvažala v Grčijo gradbeni les, kemične proizvode, plemensko živino, furnir, medicinske in kirurške instrumente in druge industrijske proizvode v zamenjavo za tekstilne proizvode, predvsem iz umetnih vlaken, kolofonijo, manganovo rudo, gumi, zdravila in drugo.

Bivši jugoslovanski odpravnik poslov v Bolgariji Pera Ivković je obtožil danes na tiskovni konferenci bolgarsko vlado, da z raznimi terorističnimi ukrepi ustvarja za jugoslovanske diplomatske predstavnike v Bolgariji neznosen položaj. Ivković, ki je pred nekoliko dnevi prišel iz Sofije, je izjavil, da ga je izgnala bolgarska vlada samo zato, ker je jugoslovanska vlada zahtevala, naj odpokličejo iz Beograda bolgarskega odpravnika poslov Temeljanova, o katerem je dokazano, da se je v Jugoslaviji ukvarjal z vohunstvom. Enega izmed dokazov za to je dal makedonski pesnik Venko Markovski, ki je priznal, da je skupno s Temeljanovim delal za bolgarsko tajno policijo.

Ivković je povedal, da se jugoslovanski diplomatski predstavniki v Bolgariji in njihove družine nikjer več ne čutijo varne. Jugoslovanska ambasada je blokirana z avtomobili in agenti, ki sledijo jugoslovanskim predstavnikom na vsak korak in povzročajo pogosto «prometne nesreče». Bolgarske uslužbence veleposlaništva silijo, naj delajo za tajno policijo. Članom jugoslovanskega veleposlaništva in njihovim družinam je onemogočena vsaka zdravniška pomoč; zdravniki, ki so prej zdravili Jugoslovane, zdaj odkrito govorijo, da jim je to bilo strogo prepovedano. Zdravnik Dobovski, ki je zdravil otroke jugoslovanskih diplomatskih predstavnikov, je bil odpuščen iz službe.

To postopanje bolgarskih oblasti se je zlasti poostrilo po smrti Georgija Dimitrova; od takrat niso varni niti oni Bolgari, ki prihajajo na jugoslovansko veleposlaništvo s prošnjo za vizum in podobno.

Ivkovski je nato poudaril, da uživajo jugoslovanski predstavniki v Bolgariji vse večje simpatije bolgarskega ljudstva. Bolgarsko ljudstvo je vsak dan izpostavljeno hujšem terorju in živi v težkih gospodarskih položajih. Delavec s svojo mesečno plačo ne more kupiti niti to, kar dobi na karte, je dejal Ivkovski.

«Borba» in «Politika» pišeta danes o vesti sovjetske agencije Tass, da je 9. aprila albanska vlada poslala jugoslovanski noto zaradi nekakih obmejnih incidentov. Lista poročata, da nihče niti v Jugoslaviji niti na jugoslovanskem predstavništvu v Albaniji ni prejel kakršne koli note, in poudarjata, da se je očitno tudi Albanija na ukaz iz Moskve pridružila valu pošiljanja protestnih not Jugoslaviji, ki bi naj v času, ko se v Parizu vrši konferenca namestnikov zunanjih ministrov, dale sovjetski diplomaciji material o «jugoslovanski napadalnosti».

«Politika» omenja tudi trditev sovjetskega lista «Krasnij flot» o Stefanu Kostoviču, ki da je vrsti ruskih iznajdb dodal še iznajdbo «Zeppelina». «Politika» pravi, da ne bo razpravljal o tem, kdo je iznašel «Zeppelin», da pa je treba poudariti, da ne gre za Rusa, temveč za srbsko družino Kostovičev, katerih potomci še danes živijo v Beogradu.

Topli aprilski dnevi so povzročili v slovenskih hribih močne plazove in naraščanje hudournikov, ki povzročajo veliko škodo zlasti gozdovom, pastirskim stajam, planinskim kočam in potem.

RADE RADOVIĆ

Za Kulturni dom

LJUBLJANA, 10. — V zvezi s pozivom odbora za pomoč pri zgraditvi slovenskega kulturnega doma v Trstu sta Društvo slovenskih dramskih umetnikov in sindikat SNG v Ljubljani izdala poziv, v katerem je med drugim rečeno:

«Ker še doslej niso dobili primorski Slovenci niti moralnega niti materialnega zadoščenja, ker se mora slovenski človek na tržaškem ozemlju še zmeraj boriti za najosnovnejše narodne in kulturne pravice, so se naši primorski rojaki odločili, da ne čakajo več, da bi jim mednarodna pravica, ki je zanje res slepa, povrnila stavbo, ki je bila zgrajena iz slovenskih žuljev. Sklenili so, da si postavijo nov kulturni dom. Kakor je bila njih bol naša bol, je tudi sedaj njih volja naša volja. Zato ne moremo stati ob tej odločitvi ob strani, marveč moramo njih akcijo podpreti vsi Jugoslovani.

Pozivamo vsa gledališča, društva, SKUD, ljudske odre, skratka vse in vsakogar, ki mu naša slovenska kultura in naše primorsko ljudstvo niso prazna beseda, da čim prej organizira prireditve (gled. predstave, koncerte itd.), katerih čisti dohodek naj prispevajo v fond za zgraditev slovenskega kulturnega doma v Trstu».

* * *

Teritorialni odbor sindikata železničarjev Ljubljane je poklonil 100.000 din za zgraditev kulturnega doma v Trstu. Istočasno je pozval vse druge železniške kolektive, da prispevajo po svojih močeh za zgraditev kulturnega središča tržaških Slovencev.

Dalje so doslej prispevali: tovariš Koleša Emanuel, gledališki igralec v pokoju, 500 din; Bojan Peček, gledališki igralec, 1000 din; biljeterji opernega gledališča, 1000 din; sindikat Žitofonda — poslovalnica Ljubljana, 370 din; Grmek Alfonz, tajnik odbora za pomoč zgraditve slovenskega kulturnega doma v Trstu, 1000 din; Vižintin Milo, ljudski poslanec na Goriškem, 1000 din. — KUD Golobar v Bovcu je darovalo prvi obrok 5000 din; 46 članov sindikalne podružnice št. 24 — trgovsko podjetje Galanterija v Ljubljani — je darovalo 10.000 din.

Nova brezplodna seja namestnikov

PARIZ, 10. — Na 27. sestanku namestnikov, ki je trajal sto minut, so se v glavnem, kakor je izjavil glasnik francoske delegacije, prepirali o vrednosti besed in o vrstnem redu teh besed. Gromiko je ponovno očital zahodnim predlogom, da postavljajo v ozadje in za manj vrednimi vprašanji bistveno vprašanje znižanja oborožitve. Zahodni delegati pa so s svoje strani ponovno očitali Gromiku, da predlaga dnevni red, ki pomeni obsodbo zahodne politike.

Na koncu je Jessup takole dejal: «Gromiko nam pravi, da mu gre v slast piščanec in nam predlaga, naj ga jemo; vsi se strinjamo, ker ugaja tudi nam, toda mislimo, da ga je treba najprej uloviti, oskubsti in skuhati. Gromiko hoče znižanje oborožitve in mi tudi; toda mi vidimo težkoče pri izvedbi, Gromiko pa bi hotel, da bi sklenili to znižanje, ne da bi upoštevali težkoče». Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Železniška nesreča v ČSR

PRAGA, 10. — Pri trčenju potniškega in tovornega vlaka blizu Horovskega Tyna na Češkem je bilo šest oseb ubitih in precejšnje število ranjenih.

Po kongresu KPI

Vse, kar so hoteli italijanski kominformovski voditelji povedati na svojem zadnjem kongresu, ki so ga tako dolgo in mučno pripravljali, vse dokler ni prinesel Togliatti s svojega zdravljenja v Moskvi čarobne besede — je povedano na kratko v sklepčni resoluciji kongresa. Seveda je v resoluciji prav ta čarobna beseda alfa in omega vsega bodočega delovanja in nehanja italijanskih kominformistov in se glasi: vlada naj spremeni svojo zunanjo politiko in kominformisti jo bodo podpirali. O pomenu tega predloga smo napisali v našem dnevniku poseben članek, v katerem smo povedali, da pomeni odprto izdajstvo delavskih interesov. Zato ne bomo ponavljali dokazov za to, temveč bomo le pogledali še ostalo vsebino omenjene resolucije, ki po eni strani pokaže to izdajstvo še v ostrejši luči, po drugi strani pa ga hoče na neki način zaman prikriti.

Čeprav se hoče v resoluciji dokazati, da vodi KPI od časov CLN, t. j. od odporniškega gibanja dalje, dosledno revolucionarno politiko v interesu delavskega razreda, nam je tudi to njihovo dokazovanje priča, da je bila pač doslednost politike KPI le v tem, da je vedno zvesto sledila direktivam iz Moskve, katere skoro nikoli niso bile v skladu z interesi italijanskega delovnega ljudstva začenši od znane prepovedi, da se — zaradi prave meščanske razdelitve interesnih sfer med ZSSR in zahodnimi imperialisti — KPI ni smela boriti za prevzem oblasti, pa vse do njene udeležbe v vladi, ko je moral prav Togliatti podpisati kot pravosodni minister zakonski dekret o amnestiji fašističnih zločincev in ko so ga nato v znak hvaležnosti za dobro uslugo italijanski klerofašisti enostavno vrgli iz vlade.

Vodstvo KPI se tudi danes zaveda, da nima prav nobenih ugodnih perspektiv pred seboj, da bi ponovno prišla v vlado iz katere po izstopili celo Saragatovi ministri, t. j. da bi se njen predlog uresničil. In če je ta predlog ključ temu jedro vse bodoče strategije in taktike italijanskih kominformistov, je to po eni strani ponovno slepo podrejanje sedanjim direktivam birokratske kaste v Moskvi, po drugi strani pa dvojni oportunizem, ki mu je glavna značilnost čakanje, da bo italijanski proletariat «osvobodila» ruska armada in da se temu proletariatu za izpolnitev revolucionarnih načel ne bo treba boriti.

No, ta revolucionarna načela so iz vseh referatov in zato tudi iz resolucije popolnoma izginila. Namesto njih postavlja resolucija — poleg onega znamenitega predloga — kot glavno: borbo za sedanjo republiško ustavo, s katero «hoče združiti vse Italijane, ki hočejo mir, svobodo in dobrobit ljudstva». Zato resolucija kaj skromno in mimogrede omenja, da se je treba boriti še proti brezposelnosti, za izboljšanje življenjskih pogojev ljudstva, povišanje plač, penzij, uresničenje delovnega načrta, globoko reformo «starih struktur v kmetijstvu in industriji». Kakšne reforme se lahko v kmetijstvu in v industriji dosežejo s pomočjo sedanje ustave republike Italije, pa ni potrebno posebej tolmačiti. Saj ima resolucija prav, da bi takšen program lahko podpisala ne samo De Gasperi in Gronchi, temveč tudi vsi italijanski veleposestniki in veleindustrijci.

Dalje govori resolucija o potrebi «svečanega plebiscita za sestanek in sklenitev pakta miru med petimi velikimi silami». Koliko iskrenosti je v tej zahtevi, pa nam najbolje pove potek pariške konference namestnikov, ki je bila tudi sklicana na pobudo ruskih kominformistov, ki pa jo prav oni tako zavlačujejo, da je že očitno, kako jim dejansko ni niti do sestanka štirih zunanjih ministrov, kaj pa šele petih — in če bi že do sestanka prišlo — da jim ni prav nič do pozitivnih sklepov, ki bi v resnici zagotovili dolgotrajni mir na svetu.

Končno govori resolucija, da je v zadnjih letih KPI postala «še bolj močna in trdna» ter da ima «dva milijona in pol članov». Kako je s to «močjo in trdnostjo», pa nam najbolje povedo številke, ki so jih objavljala glasila KPI v prejšnjih letih in iz katerih sledi:

Leta 1943 je imela KPI 15.000 članov, v maju 1945 že 1,770.896, v maju 1950 pa kar 2,576.487, a letos okrog 2,575.000. Pri tem pa je treba upoštevati, da je v številu članstva leta 1950 vračunano število članstva mladinskih kominformističnih organizacij, medtem ko v prejšnjih letih to število mladincev ni bilo vračunano. Kominformistični tednik «Vie Nuove» pravi dobesedno:

«Leta 1949 in 1950 znaša število članstva z organizacijo Mladinske komunistične federacije 2,311.487, oziroma 2,576.487».

Koliko članov ima sama mladinska federacija, pa nam povedo «Vie nuove» od 21. januarja 1951, kjer je zapisano:

Pol milijona mladih komunistov predstavlja tovariš Enrico Berlinguer, generalni sekretar Mladinske federacije».

Če torej ne bi bila od leta 1949 dalje tudi mladina (okrog pol milijona) računana v članstvu, tedaj bi nastal zastoj, oziroma celo poslabšanje. To pomeni, da trditev resolucije o «krepitvi in moči» kominformovske partije ni točna, temveč navadno varanje s številkami.

Kakšno vlogo lahko odigra vodstvo, ki se poslužuje takšnega varanja, za napredek delavskega gibanja, ni potrebno posebej razlagati. Sicer pa je blefiranje s številkami postalo kominformovski sistem, ki se ga je poslužil tudi Vidali, ko je navajal v svojem pozdravnem govoru v Rimu «točne» številke v Istrskem okrožju po «titofašistih» požganih hiš, zaradi «titofašistov» ponorelih ljudi, ubitih in zaklanih itd. itd. In to blefiranje je njihova osnova, na katero zidajo vse drugo. Zato ni čudno, da z argumenti njihovega zadnjega kongresa ne morejo nikogar prepričati, temveč da so prisiljeni posluževati se terorja in divjaških napadov, kot nam kaže najnovejši primer napada na poslanca Cucchija in Cocconija včeraj v Ferrari.

Angleške državne finance v senci mednarodnega položaja

Gaitskell je predložil spodnji zbornici proračun, ki nalaga Angliji hude žrtve - 150 milijonov novih davkov - Povišanje vojaških izdatkov

LONDON, 10. — Letošnji angleški proračun, ki ga je danes predložil spodnji zbornici finančni minister Hugh Gaitskell, predvideva izdatke za 4.197 milijonov funtov šterlingov — najvišja doslej dosežena številka v mirnem času — in dohodke za 4.098 milijonov funtov šterlingov — absoluten rekord v angleških financah. Proračunski deficit bo znašal 99 milijonov, medtem ko se je v preteklem letu laburistični vladi posrečilo z veliko štednjo doseči prebitek dohodkov za 720 milijonov. Izdatki so za 939 milijonov večji kot lansko leto.

Najvišja postavka v proračunu so izdatki za državno obrambo, ki znašajo 1.490 milijonov — 690 milijonov več kot lani. Vojaški proračun je skoraj za dve sto milijonov večji, kot so pričakovali, in kaže na to, da meni vlada, da je mednarodni položaj tako resen, da je treba opustiti prvotni načrt, da se skupni stroški za triletni oboroževalni načrt, ki znašajo 4.700 milijonov, razdelijo na posamezna leta po načelu progresivnega večanja od prvega do tretjega leta.

V uvodu k predložitvi proračuna — ki se je vršila v slovesno okrašeni dvorani, kot je v Angliji tradicija — je Gaitskell poudaril, da stoji Anglija predvsem pred tremi važnimi vprašanji:

1. nujnost realizacije načrta za oborožitev; 2. potreba, da ostane izvoz na dosedanji ravni, kar edino lahko zagotovi gospodarsko ravnotežje; 3. porast cen na svetovnem trgu in borba proti inflaciji. Nato je dejal, da bo izvajanje proračuna nujno znižalo življenjski standard v Veliki Britaniji: potrošniki bodo za več denarja dobili manj blaga. Zaradi tega je treba zaščititi državljane z nižjimi dohodki.

Državni dohodki iz davkov se bodo povečali za 147 milijonov na 3.877 milijonov funtov šterlingov, medtem ko bodo izvendavčni dohodki nazadovali od 248 milijonov v preteklem letu na 221 milijonov.

Zvišanje davčnih dohodkov za skoraj 150 milijonov namerava Gaitskell doseči s

1. delnim znižanjem državne brezplačne zdravniške pomoči: prebivalstvo bo moralo prispevati polovico stroškov za naočnike in zobne proteze; izjeme so samo otroci in noseče ženske;

2. zvišanjem davka na dividende od 30 na 50 odst. z retroaktivno veljavo od 1. januarja. Nespremenjeno pa bo ostalo obdavčenje nerazdeljenih dobičkov (10 odst.), s čemer namerava vlada doseči, da bi podjetja večji del svojih dobičkov porabila za investicije;

3. z zvišanjem davka na nakup novih avtomobilov, radijskih in televizijskih aparatov ter električnih in plinskih aparatov sploh. Davek se bo povišal od ene tretjine na dve tretjini prodajne cene; odpravljen pa je davek za nakup nekaterih «življenjsko važnih» predmetov;

4. z zvišanjem takse za obisk zabavnih prireditev, predvsem kinematografov;

5. z zvišanjem davka na nakup bencina, ki stopi v veljavo danes zvečer;

6. s splošnim zvišanjem davka na dohodek.

V vrsto ukrepov, ki so namenjeni varčevanju, je tudi sklep o povišanju pokojnin delavcem, ki so starejši kot 70 let. S tem želi vlada zainteresirati delavce, ki so dosegli starostno mejo 65 let, naj počakajo z vstopom v pokoj.

Državne subvencije za cene živil ostanejo nespremenjene in znašajo 410 milijonov.

Ob koncu je Gaitskell izjavil, da ve, da njegov proračun ne bo popularen, da pa je pošten. Krivda za to, da je proračun tako težak, ni v Angliji, temveč v svetovnem položaju, je rekel britanski finančni minister, najmlajši v zadnjih 50 letih.

Isto je priznal nato tudi Churchill, ki je dejal, da je bil «Gaitskellov govor objektiven in da pomeni pošten poskus, rešiti sedanje težke probleme».

Mirovni program tajnika Arabske lige

LAKE SUCCESS, 10. — Glavni tajnik Arabske lige Abdel Bahman Azam paša je predlagal glavnemu tajniku OZN, naj Združeni narodi povabijo predstavnika velikih držav, zlasti ZDA in Sovjetske zveze, naj se sestanejo in obvežejo, da bodo postavili temelje za sporazum, «ki bi bil podlaga za sporazum celotnega človeštva».

Azam paša je mnenja, da bi ta sestanek lahko pripomogel k uresničitvi dvajsetletnega programa miru, ki ga je lansko leto predlagal Trygve Lie in ki ga sedaj proučujejo posamezni organizmi OZN.

Na podlagi Azamovega predloga naj bi se sestavil odbor članov Združenih narodov, ki bi ga sestavljale bodisi osebnosti bodisi države, in ki naj bi imel nalogo «spraviti v stik odlične diplomate na nevtralnem ozemlju Afrike ali Evrope in jim pomagati, da pripravijo pot za sporazum o tem vprašanju».

Nato zahteva tajnik Arabske lige, naj OZN preneha biti «prekupčevalca glasov, zato da zmaga en ali drugi blok. Poudaril je, naj se edina rešitev vprašanj najde «v okrilju miru z uveljavljanjem človeških pravic, enakopravnosti med narodi in razredi, moralnih vrednost in duhovnih direktiv». «Ne gre za to», je dejal Azam paša, «da se reši spor med ideologijami, ker spor ni nov in je vedno našel rešitev, pač pa se je treba obvezati, da se ne bo uporabljala vojna za reševanje nasprotij, in obnoviti OZN kot sodišče pravičnosti».

Vznemirjenje v Teheranu zaradi angleško-ameriških razgovorov

WASHINGTON, 10. — Poročilo, ki so ga sinoči objavili po prvih angleško-ameriških razgovorih o iranskem petroleju, poudarja interes, ki ga ima to vprašanje za ZDA in Veliko Britanijo, in napor teh dveh držav za rešitev vprašanj, ki iz tega nastajajo.

Poročilo pravi dalje, da se razgovarjajo o vprašanjih skupnega interesa, ki bi lahko nastala za obe vladi glede Irana in da o njih razpravljajo «na pozitiven in konstruktiven način». ZDA in Velika Britanija upata, da bosta ta vprašanja rešili «v interesu narodov treh prizadetih držav in se zavedata, da je imel iranski petrolej vlogo življenjske važnosti v svetovni trgovini in zadošča potrebam številnih držav svobodnega sveta».

Mało pred začetkom angleško-ameriških razgovorov je ameriški državni podtajnik Mac Ghe sprejel iranskega poslanika v Washingtonu in sedanjega predsednika skupščine OZN Nasrolaha Entezama, ki je po razgovoru novinarjem izjavil, da bosta morali vprašanja, ki nastajajo in nacionalizacije iranskega petroleja, rešiti iranska vlada angleško-iranska in petrolejska družba.

Kakor poročajo iz teheranskih vladnih krogov, bo Iran uradno protestiral, če bi se sedanji angleško-ameriški razgovori v Washingtonu pokazali kvarni za iranske interese. V Teheranu so washingtonski razgovori povzročili zaskrbljenost. Iranski tisk soglasno izjavlja, da druge države ne morejo sprejeti nobenega sklepa o Iranu pri razgovorih, pri katerih ni Iran udeležen ali pa, če se ne vpraša za njegovo mnenje.

Ameriške čete se približale Hwašonu

TOKIO, 10. — Kitajci so danes nadaljevali z umikom iz jugo-vzhodnega področja in srednjega bojišča, medtem ko so se ameriške čete približale zaporam hidrocentral pri Hvašonu, ki so jih včeraj Kitajci in severni Korejci odprli v upanju, da bodo s tem zavrli zavezniško napredovanje.

Neki častnik 8. armade je danes javil novinarjem, da so Kitajci že pričeli izpraznjevati mesto Hvašon in da je reka Puhan že pričela upadati. To kljub temu, da je 17 zapornic še vedno delno ali popolnoma odprtih. Dejal je, da bi morali Kitajci razstreliti zapore na reki, če bi hoteli povzročiti večjo škodo. Voda v jezovih doseže na nekaterih krajih tudi globino 65 m. Ameriške čete napredujejo na skrajnem zahodnem delu hidrocentral in na južni strani reke Puhan. Pri tem so naletele na zaporni ogenj Kitajcev in severnih Korejcev, ki so se sicer umaknili iz nekaterih postojank, vendar niso dovolili silam OZN, da bi se polastile zapornic.

Na zahodnem bojišču niso nudili Kitajci in severni Korejci takega odpora. Prav tako so sile ZN nadaljevale svoje počasno pomikanje na vzhodnem bojišču. Tam so danes mornariške enote bombardirale že dvainpetdeseti zaporedni dan področje pri Wonsanu; področje pri Songjinu za vso bombardirali že triintridesetič.

Po Auriolovi vrnitvi nove težave za Queuillea

Danes važna seja vlade pod vodstvom predsednika republike - V torek glasovanje o zaupnici vlade?

PARIZ, 10. — Predsednik republike Auriol se je danes z letalom vrnil iz Kanade. Ob svojem prihodu je novinarjem med drugim izjavil: «Skušali smo pokazati pravi obraz Francije, ki ga prepogostoma potvarjajo naše notranje polemike. Navedli smo dejstva, številke, in napravili obračun naših naporov. Poudarjali smo, da hoče Francija mir, ne suženjstva in vojne. Hočemo mir s sodelovanjem, z graditvijo Evrope, s splošnim nadzorstvom nad oboroževanjem. Poudarili smo tudi našo željo — dokler bo svet oborožen — sodelovati pri skupni obrambi».

Jutri zjutraj bo pod predsedstvom Auriola važna seja ministrskega sveta, na kateri bodo sprejeli politične in finančne sklepe, ki so jih pripravili že včeraj na seji vlade. Na splošno se zdi, da je položaj nekoliko manj napet, ali vsaj ne tako zamotan kakor pretekle dni. Z druge strani pa upajo opazovalci, da bo mnogo pripomogla osebna akcija Auriola, ki bo nedvomno skušal preprečiti krizo, ki bi povzročila sestavo nove tako imenovane likvidacijske vlade ali pa razpustitev narodne skupščine. Za danes se predvideva sestanek voditeljev večinskih skupin, da ugladijo nasprotja, ki še vedno obstajajo med vladnimi ministri.

Na jutrišnji seji ministrskega sveta je verjetno, da bo predsednik Queuille zahteval pooblastilo, da postavi vprašanje zaupnice glede dneva volitev in glede gospodarskega in socialnega programa.

Domnevajo, da je Queuille dokončno prepričal finančnega ministra Petscheja, da bo zahteval samo 50 milijard dodatnik davkov. Prvotno je nameraval Petsche zahtevati 100 milijard dodatnih davkov, ki naj bi omogočili izenačenje proračuna.

Tudi glede dneva volitev se zdi, da je Queuille prepričal nekatere ministre, ki so bili prvotno proti temu, da se volitve izvedejo 10. junija. Če bo torej Queuille uspel popolnoma prepričati ostale ministre o svoji tezi, bo ostala njegova naloga le če v tem, da o njej prepriča še narodno skupščino.

Voditelji parlamentarnih skupin skupščine, ki so se danes sestali, da določijo dnevni red prihodnjih sej, so sklenili, naj se o zaupnici vlade, če bi vlada to vprašanje postavila med debato o njeni splošni politiki, glasuje 17. aprila.

O volilni reformi pa sedaj razpravlja republiški svet, katerega sestav je drugačen kakor sestav skupščine. Ljudsko republikansko gibanje, ki šteje v skupščini 140 poslancev in ki je bilo glavni zagovornik reforme, kakršno je sprejela skupščina, ima v senatu samo 20 senatorjev. Toda niti v senatu ni mogoče imeti še jasne slike o stališču posameznih senatorjev, ki so razdeljeni na dva tabora; oni bi hoteli kratkomalo zavrniti načrt zakona, ki ga je izglasovala skupščina, drugi pa zakon sprejeti, da pride čim prej do volitev.

Queuille je danes popoldne sprejel glavnega tajnika OZN Trygve Liea. Razgovarjala sta se o pripravah za prihodnje zasedanje glavne skupščine OZN, ki bo v Parizu. Liea je sprejel tudi predsednik republike Auriol.

V zvezi z odgovorom francoske vlade na egiptsko noto piše egiptski list «Al Misri» med drugim: «Pariz odgovarja, da je marško vprašanje francoska notranja zadeva. To pomeni, da je Maroko postal v očeh francoske vlade del francoskega imperija. Francija je prekršila dogovor s Sultanom iz leta 1912. Egipt bi lahko postavil vprašanje pred mednarodno sodišče, toda iz diplomatske vljudnosti je prej poslal noto francoski vladi. Na koncu kritizira list način, kako je predstavnik francoske vlade odgovoril na egiptski korak, še preden je dobro proučil noto.

Iz Tangerja javljajo, da so se voditelji maroških nacionalističnih strank na tajnih razgovorih sporazumeli o skupni enotni akciji. Izdali so proglas prebivalstvu, ki pravi, da se stranke obvezujejo boriti se za popolno neodvisnost Maroka.

Čistka v KP Posarja

SAARBRUECKEN, 10. — Kot poroča list «Neue Zeit», organ posarske KP, je bil za novega predsednika partije postavljen Osvald Meyrich. Kot je znano, je bilo pred dnevi vse vodstvo posarske KP zamenjano, nekdanji predsednik Nicolai pa je odšel «na zdravljenje» nekam proti vzhodu.

Kratke vesti

FIRENCE, 10. — Na obrtni razstavi v Firencah bodo sodelovale letos Belgija, Francija, Holandska in Jugoslavija.

NOVI DELHI, 10. — V indijski prestolnici so zanikali vest, po kateri naj bi zahtevala ZSSR od Indije uranovo rudo v zamenjavo za žitarice. Pravijo, da se nadaljujejo pogajanja glede pošiljatve 300 ton žita iz ZSSR za Indijo.

KARTUM, 10. — Požar je v bližini Hassaissa uničil 90 tisoč bal bombaža. Škodo cenijo na 2 milijona egiptovskih funtov.

BUENOS AIRES, 10. — V pristanišču Buenos Airesa se je danes vžgal nek bencinski tank. Gorečo bencin na morski gladini je pričel ogrožati ladje, ki so jih takoj izpraznili. Uničena sta dva žerjava in gasilci se trudijo, da bi zaščitili pred nevarnostjo velike zaloge goriva, ki so v bližini pomolov.

BONN, 10. — Zvezni parlament je odobril načrt zakona, ki dovoljuje delavcem in uradnikom industrije železa in jekla v Porurju soudeležbo pri upravljanju podjetij.

LONDON, 10. — Zaradi zemeljskega vdora v rudniku Ripley, pri Derbyju, je pet rudarjev ostalo zakopanih pod zemljo. Dosedanji poskusi reševanja so bili brezuspešni, iskanje pa se nadaljuje.

Še vedno polemika zaradi Mac Arthurja

Truman prepušča odločitev vojaškim krogom

WASHINGTON, 10. — *V vladnih krogih izjavljajo, da je predsednik Truman sklenil začasno prepustiti v zadevi spora glede generala Mac Arthurja vsako pobudo vojaškim krogom, zlasti ministru za obrambo Marshallu in generalu Collinsu, poslniku glavnega štaba vojske. Če bi prišlo do kakega sklepa, bi o njem obvestili Mac Arthurja neposredno ali po ministru za vojsko Franku Pace, ki je sedaj v Tokiu.*

WASHINGTON, 10. — V Tokiu je predstavnik Mac Arthurjevega glavnega štaba zanikal vesti, da je minister za vojno Pace ukazal Mac Arthurju, naj molči in naj ne daje političnih izjav.

Tudi Truman ni še nič izjavil o sporu z Mac Arthurjem, medtem ko republikanski voditelji vodijo kampanjo za odpoklic Mac Arthurja v ZDA, ki naj bi poročal kongresu o položaju na Daljnem vzhodu. Opazovalci pa menijo, da ta kampanja ne bo imela uspeha.

Bela hiša danes javlja, da Truman ne bo sprejel voditelja «American legion» Kockeja, s katerim se je imel danes sestati, ki se je pravkar vrnil z potovanja na Daljnem vzhodu, kjer naj bi namreč že javno povedal, kaj misli reči predsedniku glede Mac Arthurjevega poklica. Bela hiša javlja, da je zaradi omenjenih pojasnil vsak sestanek s predsednikom odveč.

Predstavnik državnega department-a je danes izjavil, da ameriška vlada in predstavniki drugih držav, ki imajo čete na Koreji, nadaljujejo razgovore o položaju na Koreji.

Na vprašanje nekega novinarja je predstavnik izjavil, da ne ve, ali je Bonnet protestiral proti Mac Arthurjevim izjavam in je dejal, da je stališče Francije in Velike Britanije o Koreji dobro znano.

Avstralski ministrski predsednik Menzies je v Sydneju izjavil, med drugim: «Nimamo namena ovirati generala Mac Arthurja in mu dajati novinarska navodila kako naj vodi vojno na Koreji. Mi, Združeni narodi, smo sklenili voditi vojno, ki naj se omeji samo na Korejo, in ta vojna se ne sme razširiti. Nočemo biti vpleteni v splošno vojno». Zunanji minister Spender pa je izjavil, da je avstralska vlada vedno trdila, da se omejijo sovražnosti na Koreji. Glede bližnjih vzhodnih ciljev pa je dejal, da noti na vojaških ciljev ni mogoče javno obrazložiti, ker bi s tem dali sovražniku dragocene podatke.

«New York Herald Tribune» obžaluje, da se je korejska vojna «vtopila v kozarcu vode malenkostne politike». List še posebno napada «francoske in britanske politike, ki so videli v Mac Arthurju simbolično figuro, s katero naj bi pomirili užaljenost svojih sodržavljanov proti sedanji trdi stvarnosti in proti ameriškemu gospostvu nad njihovim svetom, ki ga je vojna pretresla». Napada pa tudi ameriške ekstremistične parlamentarce, kakor Mac Carthyja ali Tafta, ki prav tako kakor general zahtevajo uporabo kitajskih nacionalističnih sil. Prav tako obsoja izjave voditelja predstavniškega doma Rayburna o nevarnosti, ki grozi ZDA. List je mnenja, da je namen teh izjav, doseči odobritev zakona, predloženega vladi.

Po mnenju lista je krivda Mac Arthurja v tem, da daje izjave, ki napravljajo iz njega «politični simbol, ki povzroča nesporazume». Predsednik Truman pa je kriv v tem, da ne pojasni svojih načel in da «se zapira v molk in povzroča politično prazninо». Končno pripominja list, da bo Mac Arthurju lahko odvzeto poveljstvo, «če ne bo uspel prilagoditi se temeljni strategiji svojega vrhovnega poveljnika».

V odsotnosti Benegala Raua so predstavniki dvanajstih azijskih in arabskih držav v smislu zadnjega sklepa stopili v stik z vsemi strankami, ki so zainteresirane v korejskem sporu.

Egiptski delegat Fawzi Bey se je te dni razgovarjal s predstavniki ZDA in Sovjetske zveze in kakor poročajo obveščeni krogi, je bil baje dobro sprejet. Indonezijski delegat Palar pa se je baje sestal z ameriškimi krogi.

V krogih dvanajstih držav poudarjajo predhodni značaj teh razgovorov in še posebno željo dvanajstih delegatov, da razjasnijo položaj, še preden izdajo morebitni nov poziv pekinški vladi. Isti krogi pa sicer ne prikrivajo, da mora Washington reči glede tega zadnjo besedo.

Begunci pred terorjem Červenkova

Vedno pogosteje prihajajo v Jugoslavijo skupine Bolgarov, ki bežijo pred terorjem policije Červenkova, ki preganja še posebno prebivalstvo v obmejnih krajih in ga izseljuje v notranjost države. Na sliki vidimo skupino bolgarskih beguncev, po večini kmetov, ki so pred kratkim skrivaj pribežali v Jugoslavijo.

Italijanski parlament se je vrnil s počitnic

Nenni zahteva diskusijo o spremembah v vladi - Priprave za združitev PSU in PSLI

RIM, 10. — Danes sta se spet sestala poslanska zbornica in senat, ki sta se vrnila z velikonočnih počitnic. Po nekaterih manj pomembnih interpelacijah je predsednik vlade De Gasperi poročal skupščini o spremembah v vladi. Dejal je, da je predsednik republike sprejel ostavko saragatovskih ministrov D'Aragone, Simoninija in Lombarda in štir

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Sreda 11. aprila
Leon Veliki, Rada
Sonce vzide ob 5.28; zatone ob 18.45. Dolžina dneva 13.17. Luna vzide ob 7.33; zatone ob 20.50.
Jutri, četrtek 12. aprila
Julij, Sava

Občinskim svetovalcem se mudi

Kar tri seje ta teden - Včeraj odobrili prodajo zemljišča zavodu INAIL in popravljalna dela v „Verdiju"

Z bližanjem prihodnjih občinskih volitev se veča tudi tempo občinskih sej, ki so vedno bolj pogoste. Pretekli teden smo imeli dve občinski seji (ena je sicer morala odpasti zaradi nezadostnega števila navzočih svetovalcev), ta teden pa so napovedane kar tri seje. Na včerajšnji seji so obravnavali vprašanja upravnega značaja, na današnji seji in seji, ki bo v petek pa se bo nadaljevalo razpravljanje o načrtu proračuna za leto 1951. Kot vse kaže, hočejo občinski svetovalci in odborniki nadomestiti čas, ki so ga izgubili z nepotrebnim besedičenjem o stvareh, ki niso bile prav nobene važnosti za našo občino.

Kot že rečeno, je bila včerajšnja občinska seja namenjena razpravljanju in reševanju vprašanj izključno upravnega značaja. Tako je med drugimi odbornik Bonetti odgovoril na razna vprašanja, ki so jih nekateri svetovalci postavili že na preteklih sejah. Odgovoril je tudi predstavniku Ljudske fronte tov. Deklevi, ki je pred časom zahteval, naj bi se v Bazovici napeljala električna razsvetljava na nekaterih cestah, ki so glede prometa zelo važne. Odbornik Bonetti je izjavil, da je dal poučiti celoten položaj v Bazovici ter da je prišel do zaključka, da so vse ceste v omenjeni vasi dovolj razsvetljene. Tov. Dekleva mu je odgovoril, da so bila sicer v njegovi zahtevi označena mesta, kjer bi morala biti cesta bolje razsvetljena, da pa bo na eni izmed prihodnjih sej predložil odborniku Bonettiju podroben načrt, ki bo še bolj utemeljil njegove zahteve. Odbornik Bonetti je nato odgovoril še drugim svetovalcem glede zahtev o razsvetlitvi Lonjerske ceste, o izboljšanju fransformatorske kabine na Opčinah in Kontovelu ter o zgraditvi vodnjaka na Katinari.

Sledil je odbornik Visintin, ki je imel dolgo diskusijo s kominformistom Braunom glede odvažanja zemlje s pokopališča, nakar je na kratko odgovoril še dvema drugima svetovalcema.

Svetovalec Brocchi je sprožil vprašanje 23 občinskih kurjačev, ki bodo z nastopom lepega vremena odpuščeni. Zahteval je, naj bi se omenjeni kurjači zaposlili v krematoriju, kjer morajo delavci zaradi preobilice dela delati nadure. Prav tako je zahteval, naj bi se končno rešilo vprašanje občinskih upokojencev. Odgovoril mu je župan Bartoli, ki je dejal, da so bili kurjači sprejeti na delo za določeno dobo, po poteku katere rima občina nobene dolžnosti skrbeti za njihovo nadaljnjo zaposlitev.

K besedi se je javil predstavnik MSI Morelli, ki je sprožil večini svetovalcev in odbornikov tako ljubo tezo o italijanstvu Trsta ter o njegovi pripadnosti k «madrepatriji». Vzrok zaračenjanje tega vprašanja mu je tokrat dal nek zakon, ki je bil sprejet v Italiji, ki pa še ni bil uveljavljen na našem ozemlju. «Naša zahteva je», je izjavil, «da se na našem ozemlju uveljavijo vsi italijanski zakoni». Pri tem pa je poudaril, da je omenil ta zakon, «samo» zato ker ima visoko socialno vrednost. Morda bi mu verjeli, če ne bi poznali njegove ideologije, tako pa ne more prav nikogar preslepiti.

Predstavnik krščanske demokracije svetovalec Delise je odločno napadel kominformiste, ki po njegovem ovirajo potek občinskih sej, obenem pa obtožujejo druge, da delajo isto. Ker so ob drugh prilikah sprožili isto vprašanje kominformisti (samo da so oni istega greha obdolževali večino svetovalcev), nam je prišel ob tem ponovnem napadu na misel pregovor: kozica se loncu smeje, pa sta oba črna...

Prišlo je na vrsto čitanje dveh najbolj važnih določb na včerajšnji seji in sicer najprej čitanje določbe, ki govori o prodaji prostora, kjer bo zavod INAIL zidal večnadstropno poslopje ter določbe o novih popravljalnih delih v gledališču Verdi. Obe odločbi je prečital odbornik Visintin, ki je podal glede prve kratko zgodovino pogajanj, ki so se že od leta 1946 dalje vodila med občino in vodstvom INAIL. Poudaril je, da je bilo sklenjeno, da se reši sporno vprašanje na sledeč način: Občina proda vodstvu INAIL 2000 kvadratnih metrov zemljišča, ki leži pod zaporom Jezuitov po 800 lir za kvadratni meter; ostalih 454 kvadratnih metrov pa po 24.000 lir za kv. meter. Vsoto, ki jo bo s to prodajo dobila tržaška občina, bo uporabila za zidanje novih stanovanjskih hiš. Zavod INAIL se mora obvezati, da bo z gradnjo pričel že v teku šestih mesecev ter da bo z zidanjem končal najkasneje v 36 mesecih. K diskusiji o tem vprašanju se je prvi oglasil indiperdentist Giampiccoli, ki je izjavil, da bi morala občina nekoliko proučiti vprašanje, kam bi lahko preselila otroško igrišče, ki je bilo do sedaj na tem zemljišču. Svetovalec Stocca je imel pomisleke glede cene, po kateri naj bi bilo zemljišče prodano; oglasili so se še drugi svetovalci, nakar je prišlo do glasovanja. Za predlog je glasovala večina, vsi ostali svetovalci so se glasovanja vzdržali.

Prišlo je na vrsto še glasovanje o določbi glede popravljalnih del, ki bodo izvršena v gledališču Verdi, ki je bila tudi sprejeta.

Ker je kominformistično časopisje v zadnjem času ostro napadalo občinski odbor, ki naj bi bil svojevoljno pripomogel k poravnemu imenovanju glavnega direktorja ACEGAT, se je proti temu pisanju oglasil na včerajšnji seji odbornik Bonetti, ki je pobil trditve kominformistov ter izjavil, da bi bili kominformisti lahko sprožili to vprašanje, če bi jim bili interesi ACEGAT tako pri srcu, da pa so raje molčali, samo da so kasneje lahko sprožil kampanjo klevet. Ker je kazalo, da se bo ozračje segrelo, je župan sejo zaključil.

Danes ob 20.30 v Prebenegu proslava 10-letnice Osvobodilne fronte

Pobožne želje in prazne obljube

Kakor smo izvedeli iz današnjega poročila agencije «Astra», ni obiskal podtajnik italijanske trgovske mornarice on. Tambroni Trsta samo zato, da bi si ogledal «Avstralio» in poudaril tesne vezi z «madrepatrio», ampak da je obenem dal tudi nekaj izjav, ki se tičejo tržaškega prometa in ladjedelništva Poudaril je, da dobro napredujejo dogovori za zgraditev dveh novih petrolejskih ladij v tržaških ladjedelnicah. To je prav, da bodo imeli naši delavci v ladjedelnicah zaslužek.

Z zelo čudnimi občutki pa sprejemamo izjavo, da bodo zgradili novo ribiško flotiljo za številne ribiče «esule» iz Istre. Denar za to flotiljo obremenjuje tržaški proračun (letos 200 milijonov). Medtem ko na vse mogoče načine vabijo in mamijo ribiče iz Istre, jim grade hiše s hladilniki in z vsemi udobnostmi, dajejo ogromne kredite itd.; pa naši ribiči ne morejo dobiti niti najskromnejših posojil.

Onorevole Tambroni je potem povedal, da bodo okrepili zvezo med Italijo in Egiptom in da bodo to zvezo okrepile Benetke z novo ladjo vrste «Esperia», ki jo bodo gradili v tržaških ladjedelnicah. Se pred drugo svetovno vojno je imel večino zvez z Egiptom Trst.

Zelo zanimivo izjavo pa je dal o «Avstraliji». Navedimo je dobesedno tako, kot jo prinaša Astra: «Kar se tiče «Avstralie» last tržaškega Lloyda je on. Tambroni potrdil, da bo ladja zaradi trenotnih vzrokov vpisana v genovskem registru. Ko se bodo spremenile razmere bo iz Trsta vzdrževala zvezo med Italijo in Avstralijo».

Torej so bile točne naše vesti. Kaže pa, da odhod «Avstralije» razburja vse tržaške gospodarske kroge. Ni nam popolnoma jasno, kaj naj bi bili «trenutni vzroki»? Ali se morda boje, da bo Trst postal samostojen in hočejo zato čimprej odpeljati vse, kar je vrednega? Kaj pomeni govorjenje o bodočnosti? Mi hočemo živeti sedaj in obraniti naše ladje, da bi z njimi okrepili gospodarsko življenje.

Nevaren sebi in družbi

Kmalu po polnoči prejšnjo noč je policija prišla v Drevored Miramar, kjer je 62-letni Giovanni Colombo iz Varese, na vse pretege skušal z rokami in nogami ustavljati mimoidoče avtomobile. Policija je možu ugodila, ga spravila na avto in ga odpeljala na Rdeči križ, kjer so ugotovili, da ni ravno pri zdravi pameti. Ker je nevaren sebi in družbi, so ga takoj odpeljali v umobolnico pri Sv. Ivanu. Policija ne ve, kako je Comisso prišel iz Italije na Tržaško ozemlje in bo skušala rešiti tudi to uganko.

Spominska značka Osvobodilne fronte

Spominsko značko Osvobodilne fronte si mora nabaviti vsak, ki čuti, da je OF tista organizacija, ki je vodila slovenski narod v borbi za svobodo. Značka bo obenem vstopnica na proslavo, ki bo na stadionu «Prvi maj» 22. aprila. Naj ne bo nikogar, ki bi ob 10. obletnici OF ne imel na prsih pripetega vidnega znaka pripadnosti naprednemu, svobodoljubnemu gibanju!

Vrsta prireditev in razstav

Po uspelih proslavah, ki so jih krajevni odbori OF do sedaj priredili ob 10. obletnici Osvobodilne fronte, je za ta teden pripravljena vrsta svečanosti, in sicer danes, v sredo v Prebenegu ob 20. uri in pol, v soboto ob isti uri v Mačkovljah, kjer bodo poleg govora o veliki obletnici predvajali tudi film. V nedeljo pa bo v Plavjah proslava ob 18. uri. Sem bodo prišli tudi s Škofij in Štramara. Prav tako bo v nedeljo imel prireditev na čast obletnice OF Boršt tudi ob 18. uri ter Dolina. Ljudje z Brega bodo tako s številnimi svečanostmi proslavili ustanovitev borbene slovenske organizacije, v kateri so sodelovali Brežani tako požrtvovalno in junaško.

V nedeljo popoldne 15. t. m. bo tudi proslava v Padričah, zvečer ob 20. uri pa na Proseku in Kontovelu hite tudi s pripravami za razstavo, ki bo odprta v nedeljo ob 3. popoldne. Ta dan bo tudi pripravljena razstava v Bazovici in odprta ob 16. uri.

Tudi vasi v dolinskem okraju pripravljajo razstave: zbirajo slike, dokumentarno gradivo iz narodnoosvobodilne borbe in iz borbe iz fašističnih let. Vasi, kjer ima posebno prosvetno delovanje svoje korenine v letih še pred prvo svetovno vojno, bodo razstavljale tudi dokumente, ki so ohranjeni še iz tistih dob. V Mačkovljah bo razstava odprta od 18. do 21. v dolini od 21. do 25., v Plavjah in Borštu pa od 25. do 29. aprila.

V nabrežinskem okraju pripravljajo razstave v Nabrežini, kjer bo otvoritev v nedeljo 15. aprila ob 15 uri, dalje v Križoljah 21. t. m., nato še v Sv. Križu in Saležu. Prav tako bo imel nabrežinski okraj vrsto proslav, in sicer 20. aprila ob 20. uri v Sv. Križu, 25. t. m. v Gabrovici in Križoljah in to popoldne ob 16 V Nabrežini pa bo proslava 29. aprila v popoldanskih urah.

Tudi mestni okraji skrbno pripravljajo proslave 10. obletnice Osvobodilne fronte in spominske razstave. Prva bo na stadionu za drugi okraj v torek 17. t. m., razstava pa bo otvorjena 15. aprila ob 15. uri.

Prvi okraj bo imel proslavo na sedežu v Ul. Ruggero Manna v četrtek 19. aprila. Isti dan bo tam otvorjena tudi razstava narodnoosvobodilne borbe.

Barkovlje po bo proslavilo naš veliki praznik 25. aprila.

Vrsta proslav in razstav osvobodilne borbe, ki so jih že pripravile naše vasi in mesto in ki jih zdaj še pripravljajo, bodo celotnemu slovenskemu narodu priča, kako Slovenci, čeprav odtrgani od svobodne domovine, vemo, kaj nam pomeni Osvobodilna fronta.

Razstavo v Padričah si je ogledal sekretariat OF

Včeraj zvečer so člani tajništva Osvobodilne fronte obiskali razstavo osvoboditve v Padričah. V prostoru se je zbralo precej domačinov, bivših terencev in kurirk, ki so pripovedovali o svojem delu in o borbi, o številnih akcijah, ki so jih izvedli, čeprav so vedeli, da bi zanje, če bi jih fašisti odkrili, plačali z življenjem.

Po ogledu razstave je tov. Branko Babič izrazil priznanje domačinom, ki so razstavo tako dobro in skrbno pripravili.

Razstava je odprta le še danes dopoldne in vsem, ki si je še niso ogledali, priporočamo, da jo obiščejo.

Mladina, izpolni svojo prvomajsko nalogo!

Če pogledamo na koledar, tedaj hitro ugotovimo, da je do prvega maja natanko še 20 dni. Reči moramo, da je to zelo malo. Malo zato, ker dnevi vse preveč hitro tečejo in se s tem vse preveč hitro bliža dan, ko bo morala naša mladina tudi letos pokazati, če se je na ta naš praznik tudi to pot temeljito pripravila.

Veselje je gledati našo mladino, kako se pripravlja. Pionirji se resno ukvarjajo z vajami, mladinke so redne, kot je to že običaj. Vendar ne moremo pohvaliti vseh mladincev, ki sicer nekajkrat pridejo k vajam, potem pa nekajkrat ne — in tako zaostajajo za pridnejšimi tovariši. Med njimi jih je tudi nekaj, ki še vedno odlašajo z vajami, češ saj je še čas.

Reči moramo, da ni več veliko časa in da zdaj teko zadnji dnevi. Treba je takoj pričeti z vajami in vaditi redno, če hočemo, da ne bomo letos zaostajali za drugimi leti! Prav vsak mladinec mora izpolniti svojo nalogo: namreč, da z vsemi svojimi močmi pripomore, da bo tudi naš letošnji Prvi maj uspel.

Le tako bo tudi letošnji 1. maj za vse, ki bodo na štadionu, res — praznik mladosti!

Z motorjem v steno

Nesreča očeta in sina zaradi hitre vožnje

Žrtvi drvenja z motorjem sta postala včeraj okoli 13. ure oče in sin. 41-letni Anton Pipan, stanujoč v Traversale del Bosco 6 je skupno s svojim 63-letnim očetom vozil z motorjem «Guzzi 250» po cesti, ki iz Repentabra pelje do Opčin. Ko sta dospela v bližino openske železniške postaje, sta se najbrž zaradi prevelike hitrosti takoj za ovinkom zaletela v skalnato steno. Kako je prišlo do tega, se nihče ne spominja, verjetno pa je motor zaneslo preveč na levo in je oba moža surkovito vrglo ob steno in nato na cesto, kjer sta obležala v mlaki krvi.

Z rešilnim vozom Rdečega križa so oba prepeljali v splošno bolnico. Sina so sprejeli na I. kirurški oddelek, kjer se bo moral za poškodbe na bradi, na prsnem košu in po rokah in nogah kakor tudi zaradi globoke rane na glavi, zdraviti približno 10 do 20 dni, če seveda ne bodo nastopile komplikacije.

Nekoliko dalj pa bo moral ostati na ortopedskem oddelku oče neprevidnega šoferja.

Poskus samomora

31-letna Cecilija Zacchigna por. Crisman je najbrž v trenutku žalosti in duševne zmedenosti iskala pot v smrt. Ker ni našla boljše rešitve, se je kratko in malo vrgla skozi okno iz drugega nadstropja svojega stanovanja v Ratto della Pileria 45. K sreči se ta skok ni končal preveč tragično. Vzroki njenega dejanja še niso znani, vendar menijo, da si je Crismanova hotela vzeti življenje zaradi težkih družinskih razmer.

Neki očividec je takoj telefonsko poklical rešilni avto Rdečega križa ki je Crismanovo takoj odpeljal v splošno bolnico, kjer so jo zaradi ran na glavi in verjetnega zloma zapestja leve roke, sprejeli na kirurški oddelek s prognozo od 7 do 40 dni.

Zopet padec

Med delom je 46-letni Riccardo Cotterle, iz Ul. Biasoletto 20, zaposlen v Tržaški ladjedelnici, padel z dveh metrov višine, pri čemer se je močno ranil na glavi, na prsnem košu in se precej udaril v hrbtenico, za kar se bo moral zdraviti, če bo šlo seveda vse po sreči, od 15 do 20 dni.

Sreča v nesreči

Prečejšnjo mero sreče sta imela včeraj zvečer 28-letni Cecot Attilio, iz Ul. Ponzanino 11 in 28-letni Grandis Vinicio, iz Ul. Ghirlandaio 12.

Cecot, ki je vozil s svojo «Lambretto» mimo Garibaldijevega trga, se je nenadoma zaletel v Grandisa, ki je tedaj ravno prekoračil cesto. Oba sta se znašla na tleh in se tudi takoj pobrala. K sreči sta lahko oba nadaljevala zadovoljna svojo pot, ker se pri nesreči nista nič malo popraskala.

Zastrupitev s strihninom

63-letnega občinskega delavca Aristida Comisa, iz Ul. Biasoletto se včeraj sprejeli v splošno bolnico, ker je kazal znake zastrupljenja. Zdravniki so dognali, da je mož zaužil 4 ctg strihnina, vendar pa bo k sreči ozdravel v 1 do 2 dneh.

Comisso je izjavil, da mora trikrat dnevno (po zdravniškem naročilu) jemati po 15 kapljic strihnina in se sam ne zaveda, kako je mogel vzeti večjo količino, kot mu je bila predpisana.

Dežni plašč izginil brez sledu

42-letni trgovski potnik Bernardino De Filipis stanujoč v Firencah, ki so ga opravki zanesli v naše mesto, je včeraj zvečer okoli 23.30 kaj čudno obstal pred svojim avtomobilom, ko je z žalostnim srcem opazil, da so mu neznani zlikovci s ponarejenimi ključi odprli vrata in mu izmaknili dežni plašč v vrednosti 42.000 lir.

Linhartova «ŽUPANOVA MICKA» na Kontovelu

Dramski odsek Prosvetnega društva Simon Jenko priredi v nedeljo 15. t. m. popoldne v dvorani Gospodarske zadruge na Kontovelu komedijo Antona Linharta «Županova Micka». Pri tej prireditvi sodeluje tudi pevski zbor «Tržaški zvon».

OF

Danes 11. t. m. ob 20. uri bo seja okrajnega izvršilnega odbora OF ba II. okraj — na stadionu «Prvi maj».

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo v Barkovljah ima v četrtek 12. t. m. ob 20.30 odborovo sejo v društvenih prostorih.

Prosvetno društvo Ivan Cankar priredi v soboto 14. aprila t. l. družbeni večer v društvenih prostorih pri Magdaleni.

Vabljeni vsi člani in prijatelji.

Zveza prosvetnih delavcev vabi vse učitelje in profesorje na skupen ogled razstave mladega tržaškega umetnika Bogdana Groma. Zbirališče pred galerijo «Scorpione» v soboto dne 14. aprila ob 18. uri. Na razstavi bo po možnosti tudi umetnik sam.

SINDIKALNE VESTI

Zveza prosvetnih delavcev ERSTO v Trstu priredi 2. in 3. junija poučni izlet slovenskih šolnikov po Koroškem. Prijave se sprejemajo do vključno 15. aprila t. l. na sedežu sindikata Trg Cornelia Romana št. 2, I., in na Korzu Garibaldi 4, III.

Tajništvo ERS raznih strok se bo sestalo danes 11. t. m. v Ul. Machiavelli 13 ob 19. uri. Člani tajništva so naprošeni, da se udeležijo.

Glavni odbor ERS raznih strok se sestane v petek 13. t. m. ob 18. uri v Ul. Machiavelli 13. Pozivamo vse odbornike, da se sestanka gotovo udeleže.

Zveza prosvetnih delavcev ERSTO bo imela danes redno odborovo sejo na sedežu sindikata ob 17. uri 30 min.

GLASBENA MATICA

Drevi ob 20.30 odborova seja v Ul. R. Manna. Zaradi važnosti dnevnega reda je prisotnost vseh odbornikov nujna!

IZLETI PDT

Planinsko društvo priredi v nedeljo 22. aprila izlet za smučarje in nesmučarje v KOBARID, BRIGINJSKI KOT, STOL in BOVEC.

Vpisovanje do vključno 11. aprila v Ul. Machiavelli 13, II. od 17. do 19. ure. Odhod bo v soboto 21. t. m. ob 16. uri iz Ul. Fabio Severo.

K današnji poroki našega delovnega tovariša

Aloira Pegana z De Pol Lelijo

želijo obema vso srečo v novem življenju

njegovi delovni tovariši in kolektiv «Primorskega dnevnika»

IZKAZNICE ZA ZDRAVNIŠKO OSKRBO

Zupanstvo javlja, da se 30. aprila konča razdeljevanje izkaznic, ki potrjujejo vpis v seznam oseb, ki imajo pravico do zdravniške pomoči in oskrbe na račun tržaške občine. Prizadeti lahko dvignejo te izkaznice pri delegacijah svojih občinskih sektorjev.

IZBOLJSANJE ŽELEZNIŠKIH ZVEZ

Z novim voznim redom, ki bo stopil v veljavo 20. maja t. l., se bodo izdatno izboljšale železniške zveze z Rimom, Milanom, Turinom in Genovo.

Vlak Trst—Rim se bo izogibal postaji Benetke—Sv. Lucija ter bo tako dospel prej v Rim. Tudi pa ne bo mogoče doseči z vlakom št. 44, ki se bo še vedno ustavljal na tej postaji zaradi zveze z drugimi vlaki. Z novim voznim redom bo vozil nov dnevni brzi vlak iz Trsta v Rim, s prestopom v Benetkah in Bolonji. Vlak bo odhajal iz Trsta okoli 14. ure in bo prihajal v Rim malo po polnočju. Tudi na progah proti Milan, Turin in Genova se bo za nekatere vlake nekoliko skrajšala vožnja.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Gordina Enea, Ul. Ginnastica 5; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; Pizzul-Cignola, Korzo 39; Zanetti, Ul. Commerciale 24; Harabaglia, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKI

Rojstva: V torek, 10. aprila 1951 se je v Trstu rodilo 11 otrok, poročenih je bilo 9, umrlo pa je 10 oseb.

Poročili so se: uradnik Marcello Besti in učiteljica Alda Crescutti, uradnik Guglielmo Cerlin in gospodinja Ivanka Favretto, mehanik Miran Godina in slikarja Alma Pizzamus, mehanik in motorist Josip Ličen in slikarja Helena Del Zio, poljedelec Ivan Perkov in gospodinja Olga Trubec, agent CP Dario Milos in gospodinja Vicenzina Rusi Netti, agent CP Josip Mozzi in prodajalka Agata Tomaselli, vojak amer. vojske F. Ernest Johnson in gospodinja Albina Zacchigna, delavec Marcello Vicig in gospodinja Argia Vouk, mizar Alfredo Gosdan in uradnica Romanina Tortarelli.

Umrli so: 56-letni Ivan Corbato, 73-letna Drusolina Verginella por. Marrone, 42-letna Pompeo Zollia por. Chierego, 73-letna Marija Buttiner, 5-letni Guido Uscidda, 92-letna Angiolina Montalbetti vd. Krainer, 75-letna Marija Brandolin vd. Montanelli, 68-letna Frančiška Zerjal vd. Sancin, 68-letna Rosa Verginella por. Ukosič.

IZPRED SODIŠČA

Ugrabitelja sedemletne Oriete pred poroto

Dokazujoč nerazsodnost zločincev, izsili obramba ponovno odgoditev razprave

Lani septembra in dva meseca kasneje ob prvi razpravi pred sodiščem je tukajšnje časopisje obširno obravnavalo gangstrski podvig dveh mladih izprijencev, ki sta z izsiljevalnimi nameni ugrabila 7-letno Orieto Glavninovo in jo odpeljala v Benetke. Zagovornika ugrabiteljev sta 8. novembra dosegla odgoditev razprave s predlogom, naj bi obtoženca pregledali psihiatri, ker se spričo njune duševne neuravnovešenosti ne da trditi, da bi bila povsem odgovorna za svoje početje. Devetnajstletni Luciano Comolli zato, ker je bil prizadet pri bombardiranju, njegov 20-letni pajdaš Francesco Marono pa zaradi nezavidljive duševne dediščine, s katero sta ga že pri spočetju obremenila umobolni oče in spolno okužena mati. Ta zagotavljanja je obramba podkrepila še s trditvijo, da ima Marano še danes brata, ki se zdravi v rimski umobolnici.

Toda javni tožilec je včeraj dokazal, da vse to ni res. Sodna preiskava je ugotovila, da je Maranov brat umrl v sanatoriju za tuberkulozne, da je njegova mati nalezla bolezen po spočetju in da je izdal zdravniško spričevalo o Maranovi neuravnovešenosti zdravnik okulist, ki poleg tega stanuje kot podnajemnik pri obtoženčevi materi v Cataniji.

Mnogo bolj utemeljeno se je zdelo javnemu tožilcu tovrstno mnenje o Comolliju, zlasti še potem, ko so bile zaslišane nekatere priče, poklicane pač zato, da bi podprle zagotavljanje obrambe. Toda s čim in kako morejo priče, ki niso zdravniški izvedenci, pripomoči dokazati duševno manjvrednost obtoženca, lahko razberemo iz naslednjih izjav:

Dva znanca in prijatelja Comollijevega očeta pripovedujeta, kako sta imela večkrat priliko opazovati obtoženčevo jezljivost, nestrpnost, in celo jokavost, vendar nista navedla niti enega konkretnega primera. Fabio Strain, ki je bil svojčas zaposlen pri Comollijevem očetu, ve povedati, da je n. pr. nekoč posodil motorno kolo mlademu Comolliju in mu ga ta ni vrnil pravočasno, temveč šele naslednji dan. Drugič pa si je njegovo motorno kolo izposodil, ne da bi ga vprašal za dovoljenje. Lahko bi se reklo, da ga je mnogo pravilneje presodil šentjakobski brivec, ki je povedal, da pozna obtoženca že od mladih nog in da mu je bil vedno zoprn s svojim nasilnim, neznosnim obnašanjem. Toda obramba se je okoristila tudi s to nelaskavo karakterizacijo, češ: dokaz več za obtoženčevo abnormalnost.

Msgr. Saverli, ki službuje v koronejskih zaporih, pa je prinesel še zanimivejša dejstva v dokaz obtoženčeve duševne nestalnosti. Comolli je n. pr. ob neki priliki na pobalinski način spotaknil svojega jetniškega tovariša. Drugič zopet se zapre sam vase in nikomur ne privošči besede. Najzanimivejša pa je vsekakor zgodba o velikonočni klobasi, ki naj bi veljala kot najtehtnejši prispeveh o obtoženčevem duševnem razpoloženju. Docela banalni incident, ko jetnik izbije jetniku klobaso iz rok in mu je noče pobrati, pripravi Comolla do tega, da pade v nezavest.

«Kako to, da ste se onesvestili», vpraša ob tej priliki predsednik sodišča prizadetega obtoženca. In ta odgovarja z mirnim, nizkim glasom: «Za to pač, ker početje ni bilo pravilno!»

Ako bi pozabili na to, da se skuša obtoženec trenutno rešiti iz stiske, bi spričo takega odgovora v resnici mogli trditi, da ni normalen. Smešen spor med dvema jetnikoma ga vrže vznak, medtem ko brez vsakih zdravstvenih ali duševnih motenj ugrabi drobno dekletce in s pritajenim smehom izmenja nekaj pripomb s sokrivcem vpričo porote, medtem ko čita predsednik njuno izsiljevalno pismo Orietinemu očetu, ki se glasi:

«Dragi Karlo. Kakor vidiš, je še kdo, ki se te spominja. S tem pismom ti javljamo, da je tvoja hči v naših rokah. Ako jo imaš rad, nam posodi poldrugi milijon lir. Ako ne, bomo spravili tvojo hčer, ubogo nedolžno stvarco, v fojbo, ki je bila namenjena tebi. In ti dobro veš, da se mi ne šalimo. Ako pa bi ti padlo v glavo, obvestiti našo ljubo policijo, se boš moral odreči hčerki, kajti ko boš čital to pismo, bo ona zelo daleč, kamor ne morejo čerini. V primeru, da bi jo hotel imeti nazaj...» Tu pojasnuje pismo, kam naj Glavina pošlje svojo ženo z denarjem, pri čemer je še enkrat izrecno poudarjeno «ponavljamo ti, ne skušaj obvestiti policije, ki bi sledila tvojo ženo, zakaj potem ne boš imel več hčere, ker bo umorjena»

In lopova sta pismo zaključila: Smrt fašizmu, svoboda narodu.

In po vsem tem Comolli še trpi in mu je mučno, ker mora prenašati družbo sojetnikov, zaradi česar so ga premestili med najvzornejše pripornike, kjer se ob priboljških od doma počuti dokaj prijetneje.

Obramba je tudi včeraj dosegla odgoditev razprave. Maranov zagovornik je zameril javnemu tožilcu, ker se je pokazal prizaneslivejši nasproti obtožencu Comolliju, in je v dolgoveznem govoru zahteval, naj bi se tudi pri njegovem klientu upoštevalo ugotovitve psihiatričnih izvedencev. Sodišče pa se včeraj ni moglo odločiti za to in je razpravo ponovno odgodilo za nedoločen čas.

Padec s stopnic «Australie»

Včeraj zjutraj navsezgodaj je prišel v splošno bolnico 55-letni težak Valentino Romano iz Ul. Caccia 6 in izjavil, da je med delom na ladji «Australia» padel po stopnicah pri, čemer si je najbrž nalomil kakšno kost desne noge.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Skupščina okrožnega odbora Rdečega križa v Kopru

V nedeljo je bila v Kopru skupščina okrožnega odbora Rdečega križa. Po poročilu tov. dr. Hlavatya se je razvila živahna diskusija, v kateri sta dr. Ferfoglia Lucijan in dr. Branko Salamun podrobno orisala zdravstveno stanje ljudstva v našem okrožju in dala nasvete za izboljšanje. Dr. Hlavaty je navedel razne ukrepe, ki jih je podvzela ljudska oblast v času svojega obstoja in koliko je prispevala k splošnemu zdravju. Poudaril je, da vsa prizadevanja ljudske oblasti niso dovolj, če se ljudstvo samo ne bo dvignilo v zdravstveni kulturi in se naučilo preprečevati vzroke raznih bolezni. V diskusiji so posebno obravnavali vprašanje zdravstvene zaščite matere in novorojenčkov ter mladine na splošno. Matere je treba navajati, da se bodo pogosteje posluževale otroških posvetovalnic, kjer bodo prejemale vsa potrebna navodila za rego dojenčkov in pomoč. Bilo je govora tudi o higieni po mestih in vaseh in so predlagali za to potrebne ukrepe.

Na podlogi poročila in razpravljanja je skupščina okrožnega RK ugotovila, da je Rdeči križ dosegel velike uspehe in pravilno razumel svojo vlogo kot sodelavec ljudske oblasti pri izgradnji socializma. Da bi bili uspehi še večji in da bi čimprej odpravili razne pomanjkljivosti, poziva RK vse svoje članstvo in podmladkarje, da svoje delo še izboljšajo in da ga z vso resnostjo nadaljujejo. Ob zaključku je skupščina sprejela sledeče sklepe:

1. Organizirati tečaje za zdravstvene aktiviste in tečaje za prvo pomoč, katerih naj se udeležijo prebivalci vasi in mest.

2 RK bo nudil pomoč pri organizaciji šolskih kuhinj, pri počitniških kolonijah za mladino, posvečal vso skrb dojenčkom in nosečim materam, za katere bo pomagal organizirati posvetovalnice.

3. Nudil bo vso pomoč krajevnim in mestnim organizacijam RK ter vključil po enega aktivista RK v socialno zdravstveni aktiv na krajevnih in mestnih ljudskih odborih.

Bil je izvoljen novi okrožni odbor RK 33 članov.

Občni zbor Pozveze SHPZ v Kopru

V nedeljo 15. aprila ob 9. uri bo v mali dvorani koprskega gledališča občni zbor Podzveze SHPZ z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev, izvolitev delovnega predsedstva in volilne komisije.
2. Poročila o delovanju Podzveze.
3. Volitve.
4. Zaključna resolucija.

Opozarjamo delegate na polnoštevilno in točno udeležbo.

Proslava 50-letnice smrti G. Verdija

Italijansko prosvetno društvo «Antonio Gramsci» v Kopru bo danes ob 20.15 imelo v koprskem gledališču proslavo 50. obletnice smrti G. Verdija. Na sporedu je spominski govor in nastop novoustanovljenega društvenega mešanega pevskega zbora, ki bo izvajal razne odlomke iz opere «Traviata».

Odbor vabi k številni udeležbi.

Izlet na Trstelj

bo priredilo Planinsko društvo v Kopru v nedeljo 15. aprila. Zbiranje pred 6. uro pred gostilno «Taverna», od koder bo odpeljalo vozilo točno ob šestih. Tja se peljemo skozi Sežano - Dutovlje - Komen - Lipo. Nazaj se bomo vozili skozi Železna vrata - Dornberg - Rihemberk - Stanjel. Na vrhu Trstelja 643 m je lepa, lani zgrajena, oskrbovana planinska koča. Z vrha je eden najlepših razgledov na Julijske in Karnske Alpe, na vso Goriško in morje. Koprčani, izkoristite lepo priliko za planinski izlet v spomladansko naravo!

Prijave sprejema do četrtka opoldne tov. dr. Zega na Okrožju.

Za kokošerejce

Na številne dopise sporočamo vsem rejcem perutnine tako zadrugam, kot posameznim kmetovalcem, da za prvo valjenje v naši umetni valilnici v Ankaranu ne moremo več sprejeti jajc, ker je prva partija valjenja že zaključena. Za naslednje umetno valjenje naj nam vsi takoj sporočijo za valjenje predvideno količino jajc. Jajca morajo biti oplojena, označena z datumom, ko so bila znesena in ne smejo biti stara več kot 10 dni.

Za vse rejce perutnine je letos umetno valjenje brezplačno.

Kmetijska poskusna postaja Ankaran.

Z GORIŠKEGA

Predstavljajo le sami sebe

Na kongres italijanske kominformistične partije so odšli tudi predstavniki goriške podružnice. «Delo» našteva celo vrsto «delegatov», med katerimi so tudi taki, ki so kongresu «nesli pozdrave slovenskih komunistov in demokratov».

Slovensko ljudstvo ni nobenega «delegata» pooblastilo, da pozdravi kongres italijanske kominformistične partije v njegovem imenu; še celo pa ni tega pooblastila dalo Miri Rijavec. Omenjeno dekle je na kongresu predstavljalo lahko le samo sebe.

Na žalost ima slovensko ljudstvo v Italiji kaj slabe izkušnje z italijanskimi kominformistični organizacijami. Zlasti slovenska mladina ne bo nikoli pozabila, da na kongresu v Neaplju italijanski kominformistični voditelji niso pustili slovenskemu delegatu do besede. Zato mladina tistega kongresa ni smatrala za svojega. Slovensko ljudstvo v Italiji tudi ne smatra rimskega kongresa za pooblaščenega, da bi razpravljal o njem in njegovih pravicah. To pa iz enostavnega razloga, ker je italijanska kominformistična partija že neštetokrat dokazala svoje protislovensko stališče in s tem izpričala dognano dejstvo, da služi protiljudskim interesom.

Mira Rijavec, ki naj bi zastopala na kongresu slovenske interese, naj najprej uredi stvari v Gorici sami, kjer je n. pr. na sedežu njihove «partije» še vedno samo italijanski napis.

Kako naj potem taki ljudje zagovarjajo zahtevo po uvedbi slovenskega jezika v tukajšnjem javnem življenju itd?

Gradnja postopja TELVE in INCIS

Dela pri gradnji palače TELVE v Ul. Crispi dobro napredujejo. Pri izkopavanju temeljev pomaga težak bager. S tem bodo pribranili precej dragocenega časa in delovne sile. Tudi na Travniku je gradbišče precej razgibano. Vendar dela ne napredujejo najbolj naglo. Morda je temu nekoliko kriv slab teren.

Opozorilo

Opozarjamo prebivalstvo, da so osebne izkaznice veljavne samo za dobo treh let. Ker bo pri marsikaterem ta rok kmalu potekel, oziroma je že potekel, zato opozarjamo prizadete, da izkaznico nemudoma obnovijo. Zlasti velja to za tiste, ki morajo po službenih poteh vsakodnevno preko

LEPOSLOVJE IN NJEGOVA MERILA

V Sloveniji se je pred drugo svetovno vojno razvila smer v leposlovju, ki je zastopala stališče naj bo umetnost stvarna in naj zajema snov iz tekočega življenja. Pri tem se je opirala na pestrost naše socialne strukture in psihološko raznovrstnost ljudskih značajev, kar je ustvarilo trdno podlago za sodobno slovensko prozo in kvaliteten slovenski roman. Značilna dela tega razdobja so: Os življenja in Prostor na soncu, romani Miška Kranjca in zbirke povesti Prežihovega Voranca Samorastniki, Juš Kozakove Maske in Cirila Kosmača Sreča in kruh.

Ko jih človek prebere in premisli o njih vsebini, si nekako takole predstavi pomen sodobne proze. Gre za opisovanje navadnega in vsakdanjega življenja. V pisani besedi se pretakajo vse človeške misli in čustva, iz katerih se razodeva pisateljevo znanje. Izlive srca in reko misli prepleta sodobna dejavnost v znamenju pridobitev sodobne znanosti in tehnike. Tako si znanost osvaja pisatelja, pesnika in esejista. To poseganje duhoslovnih prirodoslovnih in tehničnih ved v leposlovne stvaritve je sad zavednega hotenja za poživitev naprednih nagnjenj v človeku. Razsvetljensko stremljenje sodobnega romana, ki razen splošno človeških in političnih vprašanj obravnava biološka, filozofska, psihološka in družbena vprašanja, niha med občutkom pravičnosti pred zatiranjem in sposobnostjo presojanja lastne zavesti.

Čudno zveni opredelitev: Književnost je enciklopedija znanja, iz katere izvemo o globini in širini pisateljevega obzorja. Le njegova izredna naravna sposobnost in življenjska izkušnja more nadomestiti tujo učenost, ki mu je potrebna pri pisanju. Ampak brez učenja tudi ne gre, zatrjuje Gorki v svojih spominih na mlada leta.

Branje razširja pogled na svet in življenje, leposlovje ni zvet zase kot nekateri zatrjujejo in se motijo. Življenje odtrgano od zemlje in postavljeno v neki brezosebni svet ni več življenje, njegovo upodabljanje ni več leposlovno. Nasprotno, leposlovje zajema življenje v vseh svojih oblikah, aktivno, borbeno, brez bojazni pred trpljenjem in zatiranjem. Vse človeške misli in napori za izvitev boljšega življenja se odražajo v leposlovnih delih. Človeška moč obsojanja pre- [illegible] in optimizem v bodočnost so značilne za kleno sodobno leposlovno umetnost. Pri tem se poslužuje vseh umetniških sredstev s polno skladnostjo, intimnostjo in krepkostjo. Izmašto in bojevito iskanje, spoznavanje oblike in izraza jedrne besede je uspešno pri širnem odnosu do življenja in pisateljskega poklica.

Na splošno pri presojanju leposlovja sta značilna dva faktorja: stil kot jezikovni izraz in vsebina ali zgodba. Slo je celo to, da bo umetnost odcepljena od življenja ali pa bo zajela celotno življenje našega naroda. Čas je rešil to vprašanje: življenje se je premaknilo naprej in potegnilo s seboj literaturo in umetnost.

Umetnost pisanja zahteva izbiro načina pisanja, ki se podaja dani vsebini. Vsebina leposlovnega dela mora zajeti oblikovano cel skupek krajinskih in portretnih opisov ter njihovo spreminjanje pod vplivom samega poteka vsebine: fabule, snovi, ki tvori jedro dela. Za to težavno premagovanje zaprek vodi pisatelja ustvarjalni čut njegove lastne nadarjenosti, najboljši vodnik o takoo neotipljivem svetu besednega ustvarjanja.

Nedvomni dokaz tehtnosti pisateljia razodeva njegova vdanost rodni grudi, lastnemu narodu, njegovemu napredku in razvoju. Ta lokalizem velikih pisateljev je v najtesnejši zvezi z doživetjem kraja, časa in ljudi in tiste svojskosti, ki velika izbiro kraja, časa in ljudi, tvorijo umetniško enoto, vredno branja in podoživljanja.

O. M.

Od 1. maja do 2. junija

Mednarodne prireditve v Wiesbadnu

Na letošnjih mednarodnih majskih prireditvah v Wiesbadnu — trajale bodo od 1. maja do 2. junija — bodo na sporedu velika simfonična delitev, razni koncerti, opere, igrani filmi, itd. Na prireditvah bodo med drugimi sodelovali: mestno gledališče iz Cuvraussa, The english opera group iz Londona s svojim orkestrom, Théatre national de l'opera Comique iz Pariza, Gran teatro del liceo iz Barcelone, dunajska Državna opera, Opera di Roma pod vodstvom de Fabrittisa, hessenska Državna opera iz Wiesbadna itd. Na sporedu bodo operna dela Verdija, Ravela, de Falle, Mozarta in Beethovnovo IX. simfonijo bo dirigiral Carl Schuricht.

POD JARMOM KREMLJA

ODPOR BOLGARSKEGA NARODA *proti izžemalcem*

Današnja Bolgarija - kolonija Sovjetske zveze
Nasilna kolektivizacija kmetov
Poučen primer v kulskem okraju

Mnogi dogodki, ki so se v zadnjem času odigrali na pozornici bolgarskega ekonomskega, kulturnega in političnega življenja, so pokazali težke posledice vse močnejšega podrejanja dežele interesom Sovjetske zveze. Ekonomsko in kulturno nerazvitost Bolgarije omogoča v še večji meri njeno eksploatacijo, zaradi česar je življenje množice težko in se vse bolj zaostruje odpor proti izžemalcem. Iz izjav velikega števila bolgarskih državljanov, ki so pribežali v Jugoslavijo je videti, da so življenjski pogoji izredno slabi in da stoji sedanji režim na vse prej kakor trdnih nogah. Nasprotno, vse to dokazuje, da je po malo časa trajajočih iluzijah bolgarski narod spoznal izdajo, ki so jo proti njemu izvedli informbirojevski voditelji, ki so deželo predali tujim izžemalcem. S slepim izvrševanjem moskovskih direktiv, s pretvorbo Bolgarije v neugledni agrarni privesek Sovjetske zveze in s tlačenjem demokratičnih svoboščin, prihaja sedanja kominformistična agentura v nujen spopad z bolgarskim narodom.

Ekonomski polet, ki se je v Bolgariji začel naglo razvijati po drugi svetovni vojni, je birokratska kasta Sovjetske zveze zatrla, oziroma prilagodila svojim domačim potrebam. Tako je Červenkov, samovoljen «naslednik» dela Georgija Dimitrova, — ki se je po prihodu na vodilno mesto pobrigal, da je odstranil vse resnične rodoljube in Dimitrove sodelavce — zavrgel njegov načrt razvijanja in ekonomskega jačenja Bolgarije in zamenjal plan gradnje industrijskih objektov ter električnih central s kopanjem kanalov za namakanje polj. In to samo zaradi tega, ker so moskovski gospodarji dodelili tej državi vlogo svoje agrarne kolonije, iz katere bodo črpali kmetijske proizvode in cenene surovine.

Spopad med ljudstvom in tujsko agenturo Červenkova v Bolgariji prihaja najbolj do izraza pri nasilni kolektivizaciji, ki jo vlada postavlja kot akuten problem za razvoj države. V Bolgariji je bilo v zadnjih letih postavljenih precejšnje število zadrug, v katerih je združenih okoli 52% kmetov. Toda ta številka predstavlja le varljivo sliko «uspeha», ki je bil s tem dosežen, kajti vse, kar je bilo v tem oziru napravljenega, je bilo storjeno s pomočjo organov policije, torej z nasiljem in ogorčenim odporom kmetov.

Razlog ustanavljanju zadrug na ta način je kaj preprost: za zadovoljitev potreb izvoza agrarnih pridelkov v Sovjetsko zvezo, je veliko lažje nasilno izžemanje v zadrugah kakor pa pri posameznih proizvajalcih. Po drugi strani — pa čeprav so še kulaški elementi, ki so zakleti sovražniki vsake kolektivizacije — je bolgarski kmet nasproten Červenkovi kolektivizaciji in to ne zaradi tega, ker je v principu nasproten združevanju svobodnih proizvajalcev, temveč ker vidi, da je tak način v sedanjih razmerah samo korak naprej v nadaljnjem podjarmljanju dežele tujim interesom. On vidi, da se zadruge ustanavljajo samo zaradi tega, da lahko potem drugi pridelke izropajo.

Nedavni dogodek v partijski organizaciji kulskega okraja je pokazal, da je odpor bolgarskega naroda proti taki «socializaciji» vasi pričel resno skrbeti informbirojevske tirane, ki so prisiljeni podvzemati nepredvidene korake. Červenkov je z enim ukazom razpustil partijsko organizacijo tega okraja zaradi, vsaj tako je navedeno v uradnem poročilu, «grobih odklonov», ki jih je ta izvršila. Takrat je bilo rečeno, da je centralni komite «opazil» «grobo kršenje partijske discipline» in uporabljanje «ostrih kazni» pri izvajanju kolektivizacije v vaseh. Centralni komite KPB je bil prisiljen aretirati ves partijski komite kulskega okraja, ker so ga k temu prisilila dejstva okrutne stvarnosti in vse večje nezadovoljstvo ljudstva, katerega se ni moglo več ignorirati. Da pa ni ta komite delal na svojo roko, temveč se je samo striktno drža! vladnih navodil — po tem sodimo, da je situacija v drugih okrajih približno enaka — priča dejstvo, da je Červenkov v svojem referatu na oktobrskem plenumu CK BKP posebno pohvalil partijsko organizacijo kulskega okraja in njeno vodstvo, kot «primer» za vzgled drugim partijskim organizacijam ostalih okrajev. On jo je uvrstil v vrsto organizacij, ki so «najboljše organizirale plan odkupa žit» in «vsem izpolnjevale odloke partije in vlade», a pri tem «niso dopuščale omahovanje v njihovem ustvarjanju».

Jasno je, da je bolgarski CK s to manevrsko potezo odvrnil odgovornost za težko stanje na «tiste spodaj», vendar ni mogel prevariti bolgarskih kmetov, niti vseh delovnih ljudi Bolgarije, ki poznajo glavnega krivca svojih težkoč.

Takšni rezultati Červenkove izdaje nacionalnih interesov Bolgarije moskovski hegemoniji, ne odkrivajo samo kremeljski imperializem in obtožujejo podrepniško vodstvo KPB — temveč resno vznemirjajo vse resnične prijatelje bolgarskega naroda.

Z. S.

2000-LETNICA PARIZA

Pariz je mesto, ki so ga ustvarjala stoletja. Letos bodo Parižani slavili 2000-letnico obstoja mesta in že pripravljajo velike svečanosti, ki bodo imele v prvi vrsti zgodovinski pečat.

SEVERNA HANSA?

Trgovske zbornice v Hamburgu, Bremenu in Emdenu so dobile povabilo od Rotterdama za proučitev položaja v severnih pristaniščih. Vse to v namen, da bi se čimprej napravilo severna Hansa. Konferenca bo od 26. do 28. junija v Rotterdamu. Za sodelovanje se predvsem zavzema dr. Oyevaar generalni direktor navigacije na Holandskem. On že eno leto prepričuje uprave severnih pristanišč o potrebi tesnejšega sodelovanja med posameznimi pristaniškimi oblastmi in o nujnosti tega, da izgine ostra konkurenca med njimi posebno za blago v tranzitu.

Tudi iz nemške strani prihajajo iste vesti.

Prav tako, kot skušajo urediti svoje kontraste severnega pristanišča, skušajo tudi pristanišča Tirenskega morja napraviti nekaj podobnega. Po vesteh «Deutche Presse Agentur» so predstavniki sredozemskih pristanišč Marseilla, Genove in Savone sklenili ukiniti medsebojna trenja in upostaviti enotno fronto proti konkurenci Antverpna, Rotterdama in nemških pristanišč. Na drugi strani poudarja DPA, italijanska in francoska vlada finansira dela za obnovo pristaniške opreme. Pristanišča Marseille, Savona, Genova so pričela proučevati, kje bi dobila sredstva za ustanovitev novih prometnih zvez in na kak način bi laže pritegnila srednjeevropski promet. DPA zatrjuje, da bodo v kratkem unificirali delovne urnike, poenostavili poslovanje z devizami standardizirali tarife tako, da bi onemogočali konkurenco druge pristaniške skupine. Iste nemške vesti tudi poudarjajo, da bo zelo verjetno prišlo tudi do dogovorov med jadranskimi pristanišči. Že precej časa prihajajo iz Hamburga vesti, da so Benetke predlagale sodelovanje s Trstom in Reko. Neki nemški časopis trdi celo, da so se že pričela pogajanja med pristaniškimi krogi Benetk in rimsko vlado.

Švica naroča ladje pri CRDA

V teku so pogajanja med švicarsko vlado in Združenimi jadranskimi ladjedelnicami za zgraditev dveh motornih ladij, ki bodo imele vsaka po 10.000 bruto registrskih ton. V ladji bodo vgrajeni motorji tipa Diesel Fiat, ki jih bodo gradili v Turinu. Pravijo tudi, da bodo te dve ladji poverili ladjedelnicam v Trstu.

Tržaški trg

KAVA

Cene so ostale v preteklem tednu skoraj nespremenjene. Le malo je bilo nakupov, ker je mnogo blaga v pristaniških skladiščih. Tudi potrošnja se niža. V mesecu marcu je prišlo v tržaško pristanišče 23.940 centov kave. Iz te je največ brazilskega izvora.

KAKAO

Posli so bili zelo slabi. To deloma zaradi prejšnjih nakupov, deloma pa zaradi tega, ker se manjša potrošnja.

Nafta v Liki?

Siromašna Lika je znana, da je mnogo pretrpela med osvobodilno borbo. Sedaj pa prihajajo vesti, da je menda zelo bogata in to na nafti. Pri kopanju vodnjakov so že večkrat naleteli na duh po nafti in nekajkrat celo zajeli manjše količine te dragocene tekočine. Zato so se odpravili v Liko strokovnjaki Zavoda za geološka raziskovanja. Skupina teh strokovnjakov že dalj časa raziskuje geološke sloje v Gračcu in njegovi okolici. Prve vzorce nafte so že prinesli v Zagreb. Je zelo dobre kakovosti in primerna za rafinacijo. Prvo poskusno vrtalno garnituro so poslali v Gračac.

Če se bodo pričakovanja uresničila, ne bomo več mogli govoriti o revni Liki, ampak o bogati Liki. Seveča moramo vedeti, da bodo vrtanja zelo težavna zaradi kraških tal. To pa zato, ker morajo vrtati v samem kamnu, še bolj pa povzročajo težave kraške jame, katere morajo preden prično črpati nafto, zacementirati.

III. ljudski simfonični koncert

Tudi tretjemu ljudskemu simfoničnemu koncertu, ki ga je preteklo nedeljo dopoldan izvajal orkester Tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Luigia Toffola, je prisostvovala razmeroma maloštevilna publika, kar nas je ponovno začudilo, ker je bil spored koncerta prav lepo izbran in je lahko zadovoljil najrazličnejše okuse.

V prvem delu koncerta smo slišali najprej **Tartinijev** koncert v F-duru op. 58 za godala, oboe in rogove — skladbo, ki jo lahko primerjamo z najboljšimi deli zastopnikov italijanske predklasike, Vivaldija itd. Cudovit je posebno drugi stavek — molto adagio — v katerem je nosilec glavnega motiva rog, ki ob spremljavi godal učinkuje prav svojevrstno. Sledil je **Lisztov** simfonični poem «Preludiji» — tipično romantično programsko delo, ki ga je skladatelj napisal pod vtisom Lamartinove poezije: «Naše življenje je le vrsta preludijev k nepoznanemu spevu, katerega prvi svečan zvok intonira smrt».

V drugem delu pa je orkester Tržaške filharmonije izvajal znano **Dvorakovo** V. simfonijo v e-molu op. 95, imenovano tudi «Iz novega sveta». Posebnost te simfonije češkega mojstra je, poleg bogate melodične invencije in dramatske sile, v motivih ameriške folklorne glasbe, katere je vnesel vanjo. Z glasbo prvotnih prebivalcev Severne Amerike se je Dvorak spoznal v letih 1891 do 95, ko je bil ravnatelj konservatorija v New-Yorku.

Dirigent Luigi Toffolo je vsa dela pripravil skrbno in posebno dobro interpretiral Tartinijev koncert ter dosegel zlasti v že imenovanem drugem stavku lepe dinamične efekte. Z veliko prakso in temeljitim poznanjem dela je orkestru izvabil bogastvo melodij in ritmov Dvorakove V. simfonije, dasi bi si želeli še nekoliko več razgibanosti pri posameznih ritmičnih niansah. Vsa imenovana dela kakor tudi Lisztove «Preludije» je orkester odigral mojstrsko in porovno dokazal visoko kvaliteto svojih članov, od katerih sta se zlasti oba oboista in hornista v Tartinijevem koncertu lepo uveljavila.

r

NOVA PROGA V JUGOSLAVIJI

V Jugoslaviji proučujejo sedaj nov načrt železniške proge, ki bo vezala Knin in Zadar. Tako bo dobil Zadar, kot tretja velika dalmatinska luka, železniško zvezo z zaledjem. Nova 90 kilometrov dolga proga bo prinesla lepemu starinskemu mestu preporod. Omogočila bo izkoriščanje luke, oživel bo potniški promet, olajšan bo dovoz in odvoz industrijskih izdelkov in surovin.

TAJNOST PREDKOLUMBIJSKE AMERIKE

ZANIMIVA ODKRITJA V NOVI MEHIKI

Arheološka skrivnost Kokošarjev - Miroljubni Indijanci v borbi proti neznanemu "strahu„ Iz ravnin v nedostopne gore - Kdaj bo rešena zgodovinska uganka?

Slikovite terasaste, folklorno bogate pokrajine Nove Mehike so že nekaj časa v središču zanimanja ameriških arheologov. Na tem področju, kjer se starinoslovni študij stapija z narodoslovnim, so odkrili ostanek popolnoma primitivne civilizacije, ki postavlja znanstvenike pred zelo zanimiva vprašanja ..

Zgodovina Indijancev rodu Kokoši ima vse značilnosti, da jo lahko po vsej pravici označimo za arheološko skrivnost. Razvaline bivališč Kokošarjev, ki so raztresene po površini nad 1300 kvadratnih kilometrov dokazujejo, da je tu prebivalo mnogoštevilno ljudstvo. Lahko tudi z gotovostjo trdimo, da je to bilo miroljubno kmetijsko ljudstvo, to pa je tudi več ali manj vse, kar vemo o njih; prav ničesar ne moremo sklepati po analogiji iz našega mnogo širšega znanja o Pueblos-Indijancih, ki so sicer s Kokošarji imeli nekaj skupnega, pa so se vendar sledniji v premnogih stvareh od njih razlikovali; tako na primer Kokošarji niso stanovali v strnjenih naseljih ,ki so značilna za nekatere ostale indijanske rodove.

Zdi se, da je nad kratkim življenjem civilizacije Kokošarjev vladal nek strah, ki si ga ne moremo razlagati, ker ne vemo, kdo so bili preganjalci in tudi ne zakaj so se ti sovražniki tako raztogotili nad temi miroljubnimi poljedelci.

To ustrahovanje je prisililo Kokošarje, da so iskali najbolj nedostopne in osamljene kraje, prava orlovska gnezda, kjer so postavljali svoje domove. Pa tudi to jih ni moglo rešiti in v 13. stoletju, 200 let po njihovem prihodu v Novo Mehiko, so njihovi sovražniki, ki so vdrli v deželo, popolnoma in za vedno opustošili njihove hiše.

V l. 1934 je začel neki cowboy kopati med navedenimi razvalinami v upanju, da najde zlato; pri vsem trudu mu je uspelo pa samo izkopati nekaj glinastih posod, ki niso v očeh njihovega odkritelja vzbudile nobenega zanimanja; za najdbe so se pa začeli zanimati arheologi in izkopavanja naslednjih let, zlasti izkopi znanstvenikov univerze Nove Mehike v letu 1949, so bili zelo uspešni.

Odkrili so raznovrstna bivališča, nekatera z enim samim prostorom ,druga spet izkopana v zemlji kot vodnjaki; druga zgrajena na skalnatih vrhovih in končno osamljene stolpe, sezidane iz peščenih kock, prevlečenih s cementom in na soncu posušene ilovice. Dostop v te stolpe, visoke deset in več metrov, je bil skozi streho, kamor so se povzpeli po leseni lestvi; na vrhu stolpa so bili tudi prsobrani za obrambo. Ti stolpi so očividno služili v obrambne namene, kar se tudi točno sklada s tem, kar nam je o Kokošarjih že znanega; v bližini stolpov so bile hiše, katere so očividno ti stolpi ščitili.

Razvaline vasice v Coloradu, ki so jo sezidali pred okoli 1000 leti ob vznožju visoke skalnate stene.

Razvaline Kokošarjev imajo kljub vsem razlikam v notranjosti skupne značilnosti; vse imajo odprtino za zračenje, ognjišče z enako napravo in dve posodi za spravljanje žita.

Odprtina za zračenje in sploh vsi prostori so bili obrnjeni proti jugu, kot tudi pri narodih, očividno iz verskih obrednih razlogov, in na stenah bivališč so često bile v črnem naslikane podobe, ki kažejo bujno in sugestivno domišljijo; tudi te podobe imajo verski smisel in predstavljajo božanstva lova in poljedelstva.

Orodje, ki so ga uporabljali Kokošarji, je zelo podobno orodju Indijancev rodu Pueblos, tako zlasti ostj puščic, noži in sekire iz surovo cepljenega kamna. Med razvalinami so našli tudi odlično izdelane sandale in spretno pletene in često poslikane košare.

Kiparski izdelki iz kamna in ilovice, ki so jih našli v velikih množinah, kažejo pač malo razvit umetniški čut, nasprotno pa je posoda v kolikor so jo našli nepokvarjeno, mnogo bolj zanimiva. Vrči in posode, ki imajo najrazličnejše oblike, so skoraj vsi iz sive ilovice, okrašeni v črni in rjavi barvi z geometričnimi motivi, često tudi z ročnimi risbami, odtisi živali in spiralni liki, ki jih napravljajo prav lepe. Neka posebno lepa skodelica je bila okrašena z dvema trikotnima črtama, ki se križata na sprednji strani posode.

Vsa ta dragocena odkritja pa ne pojasnjujejo tajnosti izvora in propada Kokošarjev, ampak jo še bolj zapletajo, ter se s tem pojavljajo nasprotujoče si domneve.

Opisanim kamenitim stolpom podobne stolpe so našli samo še na jugu Utaha, o katerih pa kljub popolni podobnosti ni točnih podatkov, tako da je mogoče, da so iz kasnejše dobe kot stolpi Kokošarjev.

Antropometrični pregled v razvalinah najdenih okostij dopušča domnevo, da izvirajo Kokošarji od Indijancev Plains iz doline Missouri-a, dasi stalna naselitev in ljubezen do kmetijstva nista bila značilna za ta narod; vendar pa je gotovo, da je Kokošarje pregnal iz Nove Mehike strah in to tako silen, da je vsa njihova organizacija zavzela popolnoma obramben značaj.

Posebna tajnost je v dejstvu, da so puščice, ki so jih našli v telesih Indijancev, ki so bili ubiti pri obrambi njihovih vasi, podobne puščicam Pueblos-Indijancev, pa tudi puščicam Kokošarjev samih; če lahko izključimo, da bi bili napadalci Pueblos-Indijanci, ker so bili ti izredno miroljubni, moramo nujno misliti na krvoločno državljansko vojno, katere vzroki so pa docela neznani.

Kdor koli pa so tudi bili napadalci ,so nedvomno deželo popolnoma poznali in bili v vojskovanju zelo izkušeni; gotovo ni bila lahka stvar zavzeti z naskokom tak stolp. Mogoče je bila slabost Kokošarjev v tem, da so bili ti stolpi v glavnem osamljeni in da zato ni bila mogoča vzporejena obramba, vendar je boj kljub temu trajal dobri dve stoletji.

Nobenih znakov ni, da bi posamezni Kokošarji preživeli te boje in se izselili v kraje, ki bi bili varni pred zasledovanjem sovražnikov. O tem, kar vemo danes je zgodovina Kokošarjev prava uganka, s čemer pa še ni rečeno, da bi taka tudi morala vedno ostati; mogoče bodo sedanja vneta raziskovanja odkrila kaj novega. In tako pomagala odkriti začarano zgodovino predkolumbijske Amerike.

SPOMIN NA FRANCETA MAROLTA

«Bivše člane Akademskega pevskega zbora v Ljubljani obveščamo, da je nenadoma preminul v petek 6. aprila t. l. naš pevovodja France Marolt. Vabimo vse pevce, da se udeležę pevske vaje ter pogreba, na katerem se bomo s pesmijo poslovili od našega priljubljenega pevovodjo Franceta Marolta.»

Obvestilo o Maroltovi smrti me je močno iznenadilo in prizadelo, ko sem v soboto zjutraj odprl radijski aparat, da poslušam poročila iz Ljubljane. Enaki turobni občutki so zadeli vsakogar, ki ga je poznal, ki je z njim kdaj delal in zlasti tiste, ki so pod njegovim vodstvom v Akademskem zboru prepevali in prirejali skrbno pripravljene stilne koncerte. Z njegovo nenadno smrtjo pa je nastala velika vrzel v našem splošnem glasbenem življenju, kajti France Marolt je bil naš največji strokovnjak za slovensko glasbeno folkloro.

Delo Franceta Marolta za našo glasbo je ozko povezano z delovanjem Akademskega pevskega zbora, ki je od leta 1928 pa do leta 1941 priredil celo vrsto kvalitetnih koncertov. Na teh koncertih je zbor pod njegovim idejnim in umetniškim vodstvom izvajal vse najpomembnejše pesmi slovenskih zborovskih skladateljev od Gallusa, preko Ipavcev, do Kogoja, Lajovica, Ravnika itd. ter s tem pokazal na vrline naše umetne zborovske pesmi. Velikega pomena je njegovo delovanje na polju slovenske glasbene folklore ter njegovo vodstvo mladih slovenskih skladateljev (na pr. M. Tome itd.), ki jih je vodil na pot umetniškega obdelavanja slovenskih narodnih pesmi in motivov. Prav tako je pomembno delo Franceta Marolta v Akademskem zboru ter na Glasbeni akademiji v Ljubljani iz vzgojnega stališča, kajti znal je vzbuditi v mladih pevcih in glasbenikih pravo ljubezen do glasbe. To nam zlasti dokazuje veliko število izbornih pevovodij, ki so izšli iz Akademskega zbora in uspešno deluejo širom po naši domovini. Celotno delo Franceta Marolta za našo glasbo je bilo in bo ostalo eden iz med glavnih stebrov naše glasbene kulture.

Nepozabni bodo ostali koncerti, pri katerih je France Marolt s pomočjo mladih slovenskih skladateljev in pevcev Akademskega zbora izvajal naše najlepše in najizvirnejše koroške, primorske, notranjske, gorenjske, dolenjske, belokrajinske, štajerske in prekmurske narodne pesmi.

Zadnji koncert Akademskega zbora pod vodstvom Franceta Marolta, je bil v Ljubljani v maju 1941, ko so fašisti že navalili in okupirali Ljubljano. Takrat je zbor zaključil koncert in svojo plodovito dobo stilnih koncertov s sijajno interpretirano izvedbo Ipavčeve pesmi «Lipa». Ta pesem je zlasti segala do srca poslušalcem, ko je zbor naraščal iz pianissima v fortissimo ob besedilu:

Spavaj, spavaj lipica,
Dolgo ne boš spala,
Nova pomlad zelena,
nov bo cvet pognala.

Zopet bodo ptičice,
ptičice vesele,
pesmi nam prepevale,
pesmi žvrgolele.

Ob dirigiranju te pesmi je France Marolt mislil na zasužnjeno domovino in na prihod svobode.

France Marolt je bil ljudski umetnik v pravem smislu besede. Ljubil je slovenski narod tako, kot ga je ljubil Ivan Cankar, o katerem je mnogokrat govoril.

Z letom 1945 je prišla svoboda in z njo je nastopil čas, ko je France Marolt zavzel v našem glasbenem življenju mesto, katero bi mu moralo že davno pripadati glede na njegovo temeljito poznavanje slovenske glasbene folklore. Kot zgledni kulturni delavec, ki ga je poznala sleherna slovenska vas svobodne domovine in v zamejstvu, je zavzel vodstvo Glasbeno-narodopisnega instituta v Ljubljani ter mesto profesorja na Glasbeni akademiji, kjer je deloval do svoje smrti.

France Marolt se je rodil 21. junija 1891 v Ljubljani. Glasbo je študiral na Glasbeni Matici v Ljubljani pri Mateju Hubadu. Nato je odšel na Dunaj ter obiskoval pouk glasbe pri profesorju Franu Merklu. Ljubezen do slovenske narodne pesmi je mlademu Francetu vlil v srce njegov oče učitelj France Marolt.

Vse svoje življenje je bil France Marolt vnet zbiratelj slovenskih narodnih pesmi, plesov in običajev. Danes se nahaja, v glavnem po njegovi zaslugi, v zbirki folklornega institutá v Ljubljani preko trideset tisoč zapiskov naših narodnih pesmi. Sredi priprav za obširne študije o naših narodnih pesmih, plesih in običajih, ga je ugrabila smrt. Mladi slovenski glasbeniki pa bodo stopali v dodočnost po poti, ki jo je on začrtal in nadaljevali njegovo delo do uspešnega zaključka.

Za vzgojno, umetniško in znanstveno delo bo Francetu Maroltu slovenski narod vedno hvaležen. Prav tako mu bo hvaležen za odlično sestavljeno «Pevsko vadnico» prirejeno za pevske zbore, za zbirko «Petnajst slovenskih ljudskih pesmi», ki so izšle leta 1930 ter za celo vrsto narodopisnih študij.

Slava njegovemu spominu!

Karel Boštjančič

Etičica iz Istrskega okrožja

BUJSKI KOLODVOR

Naslov tega našega pisanja nas vodi malo ven iz Buj, njegovo, če jo lahko tako imenujemo, «industrijsko četrt». Res je, naziv lahko komaj odgovarja, pa čeprav v miniaturi, naši bujski postaji. Videti jo je že od daleč; majhen, idiličen prostor, od koder se vidi na bujske zidove kot na dobro uspele kulise za igro iz srednjega veka.

Postaja je bila nekdaj res tudi postaja. Mirna in idilična postajica lokalne železniške proge, kjer se je iznad borovcev dvigal bel dim iz lokomotive, medtem ko je cel sestav vlaka ob zategnjenem žvižganju počasi vlekel proti Kaldaniji in dalje proti morju. Železniški uradnik se je nato počasi vračal v svojo mirno postajo, na kateri nikoli ni bilo niti navala potnikov niti velikih tovorov.

Posamezni Bujčani so le poredkoma potovali. Niso imeli potrebe, pa tudi se niso hoteli za dalj časa ločiti od svojih hiš, sosedov, sorodnikov in prijateljev.

Tako so italijanske oblasti prišle končno do zaključka, da je ta proga premalo rentabilna in so jo v celoti prenesle v Afriko, da bi pospešila «civilizacijo» tistih dežel, ki so imele srečo, da so svojo dvatisočletno kulturo prinašale na svojih avionih s smrtonosnim tovorom in na bajonetih. Bivša istrska proga je morala tudi prispevati svoj delež tedanji fašistični Italiji v izpolnjevanju njenega zgodovinskega po bogu določenega imperialističnega poslanstva v tej črni Afriki, zato da bi iz te dežele izčrpali vse več dobrih in koristnih stvari za to zapoznelo in petelinje naduto imperialistično silo.

Danes je od nekdanje postaje ostalo samo ime in poslopja, ki so značilna za vse železniške postaje po vsej monarhiji. Tudi zapuščeno progo brez tirov je trava in dračje že prerasla na več krajih.

Skoro neopazno, lahko rečemo, preko noči, je dobila bujska postaja popolnoma drugačen pomen. Še leta 1947 je bilo to tiho, malo preoddaljeno predmestje Buj. V poslopja na kolodvoru se je stisnilo na desetine dijakov hrvatske gimnazije, ki so jo iz Materade preselili v Buje. Težko je bilo zaradi tesnih prostorov, toda nekako je le šlo. Učenci so v prostem času celo začeli obdelovati svoj vrt.

Pogled na Buje.

Končno so se učenci preselili. Postaja se je neopazno, toda močno spremenila. V zadnjem letu.

Tam med asfaltirano cesto in ono drugo, ki vodi v Kaštel, se dviga velika in svetla mizarska delavnica, ki je zrasla tako rekoč preko noči. Danes predstavlja važen faktor v splošni strukturi bujskega gospodarstva, ki je že upoštevanja vredno. Kdo bi mislil na to 1947. leta, da ne gremo še dalje v preteklost!

Na drugi strani postaje, na lahnem pobočju, ki se slikovito, amfiteatralno spušča proti nogometnemu igrišču in ki spominja na tisoče ljudi, ki so 1947. leta prišli iz vseh vasi na Prvi hrvatski festival, je tudi nastalo gradbišče posebne vrste. Na začetku ceste, ki vodi v Triban stoji tabla z opozorilom: «Pazi — mine!» Dvakrat na dan zažigajo mine in razstreljujejo kamen, a ves dan dela drobilnik. Kup zmletega kamenja je vsak dan večji. Mnogo ga potrebujemo za naše gradnje!

Da zaokrožimo svojo sliko o bujski postaji, moramo omeniti tudi podjetje «Vinoplod» in zgradbo vodovoda. Preko noči so zrasli novi objekti, na videz majhni toda vendar tako pomembni za razvoj Bujščine. Zato ni napak, če poslopja okrog nekdanje bujske postaje imenujemo «industrijska četrt» Buj.

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Včeraj ob 19. uri je bil zračni pritisk 757,8, toplota (najvišja med dnevom 16.00, najnižja 11.7), vlažnost 70 odst., veter 30 km, severnovzhodnik, nebo pokrito, morje razgibano, vidljivost 12 km, toplota morja 12.5. Za danes predvideva vremenska napoved oblačno vreme s krajevnimi padavinami. Toplota se bo znižala.

RADIO Današnje najvažnejše oddaje: **Radio Slovenija:** 14.45 Narodne pesmi poje komorni zbor; 19.15 Dalmatinske popevke; 20.15 Ciklus Beethovnovih klavirskih sonat. **Radio jug. cone Trsta:** 12.00 Mozart: Simfonija concertante v F-duru; 13.15 iz slovanskega opernega sveta. **Trst II.:** 13.00 Baletna glasba. **Trst I.:** 20.30 Koncert sopranistke Johan M. Moynagh; 23.20 Plesna glasba.

Adenauer gre v Pariz

Z ministri drugih držav bo podpisal Schumanov načrt

Sklepi konference evropskega gospodarskega sveta glede nemških plačilnih težav

BONN, 10 — Kancler Adenauer bo jutri zjutraj odpotoval v Pariz, kjer bo skupno z zunanjimi ministri drugih držav, ki sodelujejo pri evropskem «poolu» za premog in jeklo, v četrtek svečano podpisal Schumanov načrt.

Poleg te formalnosti, bo imel Adenauer v Parizu tudi drugo delo. Že jutri popoldne se bo pričel razgovarjati s francoskim zunanjim ministrom Schumanom. Predvsem bo zahteval — kakor pravijo dobro obveščeni krogi — ukinitev vseh omejitev, ki veljajo še vedno za nemško gospodarstvo. Za dvig proizvodnje jekla, ki je doslej omejena na 11,1 milijonov ton letno, bo zahteval, naj mu zaenkrat dovolijo zmanjšanje izvoza premoga. V Parizu bo tudi grof Sforza, Adenauer, Schuman in italijanski predstavnik bodo govorili o razširjenju gospodarskih odnosov med svojimi državami.

Zdi se, da se Adenauer ne bo pogovarjal o vprašanju Posarja, kakor so to zahtevali predvsem socialdemokrati. Tik pred njegovim odhodom v Pariz je namreč odločil posvetovalni odbor voditeljev glavnih nemških strank, da o tem vprašanju ne smejo razpravljati v Parizu pred in med sestankom zunanjih ministrov Schumanovega načrta. Ta sklep so odobrili ob skupnem pritisku strank vladne koalicije in bavarske stranke, ki so glasovali proti socialdemokratom.

Bližnji sestanek zunanjih ministrov Schumanovega načrta bo že drugi važni dogodek v obdobju enega tedna, katerega namen je urediti zapadnoevropsko gospodarstvo. Prvi dogodek v tem smislu je bila konferenca evropskega gospodarskega sveta, ki je pod vodstvom predsednika organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC), holandskega zunanjega ministra Stikkerja, reševala vprašanja v zvezi z nemško plačilno bilanco. Na tem sestanku niso rešili vseh nemških gospodarskih težav v celoti. Sklepi tega sestanka pomenijo samo začasno rešitev najnujnejših vprašanj v zvezi z nemškim uvozom in veljajo samo do konca maja. Pustili so odprto najvažnejše vprašanje glede bodočega položaja Zahodne Nemčije v evropski plačilni zvezi (EPU). O tem vprašanju se bodo še naknadno pogajali.

Bonsko vlado je na teh razpravljanjih zastopal podkancler Bleucher in je sprejel v celoti sklepe za evropsko gospodarsko sodelovanje. Izrekel je le nekatere zadržke glede tehnične izvedbe.

Sklepi gospodarskega sveta so zgrajeni na osnovi poročila vodstva Evropske plačilne zveze, ki je predvidevalo predhodni skupni načrt za premagovanje nemških gospodarskih težav. Poleg tega poročila so imeli na zasedanju evropskega gospodarskega sveta tudi poročila strokovnjakov te organizacije. Sklepi, ki jih je sprejel gospodarski svet, imajo namen dati Zahodni Nemčiji možnost, da med sedanjimi plačilnimi težavami v zvezi s sedanjo gospodarsko politiko v Zahodni Nemčiji (liberalizacija), dovoli, da začasno blokira dovoljenja za uvoz. Prav tako je svet odobril poročilo vodstva OEEC glede reform in priporočil za nemško finančno in gospodarsko politiko. Pozneje so razpravljali o stališču, ki bi ga zavzeli, če bi Nemčija kljub temu izdala nova dovoljenja za uvoz, sicer v omejenem obsegu v prihodnji dobi, ki bi veljala do konca meseca maja. S tem bi dobili viške, s katerimi bi lahko krili sedanji nemški primanjkljaj, v plačilni bilanci, ki je znašal do konca februarja 511 milijonov dolarjev.

Nova dovoljenja so po mnenju evropskega gospodarskega sveta potrebna, ker bi sicer nastal v evropski trgovini delni zastoj zaradi zapore nemškega trga. Vendar bodo morali Nemci urediti svoj uvoz v smislu svojih plačilnih možnosti. Evropski gospodarski svet pa bo priporočil glavnim nemškim upnikom, naj omeje svoj izvoz do konca maja.

Vsi ti ukrepi imajo namen razbremeniti nemško plačilno bilanco in s tem tudi dobiti sredstva, s katerimi bodo mogli kriti tudi izdajo novih uvoznih dovoljenj. Vendar pa ne bodo uvoznih dovoljenj izdajale nemške oblasti, temveč od gospodarskega sveta postavljeni organ, v katerem bodo sedeli Snoy (Belgija), Cattani (Italija) in Melander (Norveška). Skrb teh bo tudi izdati pravočasno dovoljenja za izvoz nekaterih poljedelskih proizvodov v Nemčijo. Tako je Holandska pred kratkem zahtevala, naj dovolijo uvoz zelenjave v vrednosti 2.5 milijonov dolarjev. Pri izvozu v Nemčijo bodo imele prednost države dolžnice, kot Danska, Grčija, Island, Holandska, Norveška in Turčija ter morda tudi Avstrija. Pri tem bodo morali seveda tudi računati na glavne potrebe nemškega gospodarstva in na interese drugih držav, zlasti tistih, ki imajo z Nemčijo dvostranske pogodbe.

Gospodarski svet je nadalje priporočil državam, ki so upnice Nemčije, naj do 1. junija čimbolj povečajo svoj uvoz iz tistih držav, ki jih je prizadela nemška zapora, da bodo tako vsaj začasno našle nov trg. Drugi ukrepi gospodarskega sveta se nanašajo na obdobje po 1. juniju in imajo pravzaprav pripravljalni namen. Uvoz med drugim polletjem letošnjega leta bodo natančneje uredili šele pozneje. Države, ki so nemške upnice bodo v smislu sedanjih nemških dolgov uredile tudi svoje bodoče dvostranske trgovinske dogovore v smislu sedanjih nemških dolgov.

Pri tem je zanimivo, da bodo države, ki bodo prišle do težav v svojem trgovinskem prometu z Nemčijo, mogle zahtevati ureditev spora s strani OEEC.

Bomba v Viminalu

RIM, 10. — Na dvorišču Viminalske palače, kjer je sedež predsedstva italijanske vlade in notranjega ministrstva, je danes popoldne eksplodirala bomba, ki je razbila okna in odkrušila del ometa. Delavce, ki so delali v bližini, je zračni pritisk vrgel po tleh, vendar ni bil nihče ranjen.

Policija je takoj obkolila palačo.

Kominformistični napad na Cucchija Magnanija in Cocconija

FERRARA, 10. — Skupina kominformističnih razgrajačev je danes popoldne napadla poslanca Cucchija, in dr. Cocconija in ju ranila. Cucchijeva rana na tilniku je lažja, dr. Cocconi pa se bo moral zdraviti pol meseca zaradi resnejše rane na glavi.

Cucchi, Magnani in Cocconi so danes obiskali svojega skupnega znanca ing. Fabbrija v Ferrari. Delavci manjše livarne, katere lastnik je Fabbri, so povabili poslance medse. Medtem ko so se Cucchi, Magnani in Cocconi razgovarjali v livarni z delavci, se je na cesti nabrala skupina kakih petdeset oseb, med katerimi je bilo tudi nekaj žensk, in pričela razgrajati. Nekako ob 14.30 sta Cucchi in Cocconi odšla na cesto in vprašala razgrajače, kaj hočejo. Eden med njimi je nenadno pristopil k Cucchiju in ga udaril s kamnom po tilniku. Takoj nato je bil s kamnom ranjen v glavo tudi Cocconi. V tem trenutku je prišel na cesto Magnani z delavci livarne, nakar so napadalci zbežali.

Policija je aretirala nekaj nasilnežev.

Očitno so v — kot v Trstu, tako v Italiji — fizična sredstva edini «argument» kominformistov.

Presenečenje v Bruslju

zaradi ukinitve Marshallove pomoči

Spor glede sekvestriranja grških kreditov se vleče že dalj časa - Belgija je 5. marca javila upravi ECA, da ima dolžnost braniti zahteve svojih državljanov

WASHINGTON, 10. — Uprava ECA je danes potrdila ukrep, s katerim je ukinila pošiljanje Marshallove pomoči v Belgijo, dokler ne bodo uredili spora zaradi sekvestra 7 milijonov dolarjev v neki belgijski banki, ki so bili namenjeni za plačilo železniškega materiala Grčiji v okviru Marshallovega načrta.

V Parizu se je danes izvedelo, da je uprava ECA poslala belgijski vladi noto, v kateri ji je javila svoj ukrep. Pri tem omenjajo, da je uprava ECA že 23. februarja obvestila belgijsko vlado, da bo ukinila Marshallovo pomoč, če ne bodo belgijske oblasti poskrbele za deblokiranje zamrzlih fondov. Belgijska vlada je odgovorila 5. III., zatrjujoč, da grški dolg od leta 1926 še vedno ni plačan in da so zato upravičene zahteve družbe upnice. Po belgijski ustavi — je zatrjevala vlada — je nemogoče spremeniti ukrepe, ki jih bo podvzelo sodišče. Po sekvestriranju kredita Grčiji je belgijska vlada poslala v Atene svojega pooblaščenega delegata v naročilom, naj se prične pogajati za prijateljsko rešitev spora.

Sedanja ameriška odločitev je prišla v Bruselj zelo nepričakovano. Zdi se, da bo ta odlok kompromitiral, ali vsaj oštbil Pholienovo vlado. Danes zvečer sta belgijski zunanji in trgovinski minister objavila dolgo poročilo, v katerem trdita, da nista prejela nobenega uradnega obvestila o namenu Washingtona, da ukine Marshallovo pomoč Belgiji.

Poročilo trdi nadalje, da belgijska vlada ni intervenirala pri sodni oblasti, kakor trdijo v inozemskem tisku. Belgijska vlada je intervenirala v nasprotjih med belgijsko privatno družbo in Grčijo, ker ima dolžnost braniti upravičene zahteve svojih državljanov. Poročilo zaključuje, da so to zadevo že pred vojno reševali na mednarodnem sodišču v Haagu. V tožbi je takrat zmagala Belgija.

Izstop iz KPI

ROVIGO, 10. — Kot poroča list «Giornale d'Italia», je Achille Barotti, župan vasi Canaro v pokrajini Rovigo, izstopil iz KPI, katere član je bil petnajst let.

NOV INCIDENT med Sirijo in Izraelom

Angleži so zahtevali naj obe stranki umakneta svoje čete

HAIFA, 10. — Danes je prišlo do novega incidenta na izraelsko - sirijsko meji. Z višin ob sirijski meji, v bližini nenaseljene vasi Nukeib, so streljali na izraelsko izvidnico, ki je krožila na kamionu po tem področju. Sedanji incident se je dogodil približno 12 km od kraja, kjer je prišlo prejšnji teden do znanega incidenta. Izraelski vojaki so odgovorili na streljanje in streljanje se je potem nadaljevalo še danes zvečer. Izraelci niso imeli nobene žrtve.

Zaradi tega so oblasti v Tel Avivu takoj vložile protest pri polkovniku De Ridderju, vodji začasnega glavnega stana OZN. Preden je prišlo do incidenta so se Izraelci sporazumeli s predstavnikom OZN, da bodo nadaljevali z napori za ponovno delo sirijsko - izraelske komisije za premirje.

Zvedelo se je, da je polk. De Ridder izrekel upanje ob vprašanjih predstavnikov treh zahodnih velesil, da bo ta komisija mogla nadaljevati s svojim delom že med tem tednom. Zaradi sedanjega incidenta dvomijo o možnosti, da bi mogli uresničiti upanje predstavnikov OZN.

Danes zvečer so še v Tel Avivu izjavili, da opazovalci OZN niso mogli priti danes v Nukeib, kjer je prišlo do incidenta. Izraelski uradni list je danes objavil ukaz obrambnega ministra po katerem je smatrati področja ob sirijsko - izraelski meji, zahodno od reke Jordan in ob bregovih jezera Tiberaide za varnostna področja.

V Londonu je danes izjavil predstavnik zunanjega ministrstva, da je smatrati zadnji korak angleške vlade pri vladah v Tel Avivu in Damasku glede prejšnjega obmejnega incidenta, nekaj več kot navadno povabilo k pomiritvi. Glasnik je dejal, da je angleška vlada povabila obe državi, naj «umakneta svoje čete in končata z vsemi ofenzivnimi akcijami».

V Lake Successu upajo, da bosta Sirija in Izrael kljub sedanjemu novemu incidentu predložila njih obmejne spore palestinski komisiji OZN za premirje. Pri tem omenjajo, da sta delegata obeh držav v Lake Successu zahtevala natančna navodila svojih vlad o obliki, v kateri bosta sedanji spor vsak s svoje strani predložila pred Varnostni svet. Prav zaradi tega odlašanja se Varnostni svet doslej še ni sestal.

Marlen Dietrich toži France Dimanche

PARIZ, 10. — Slavna filmska igralka Marlen Dietrich toži francoski tednik «France-Dimanche», ki je v lanskem decembru objavil njeno «avtobiografijo». Marlen zahteva 50.000 dolarjev (30 milijonov lir) za odškodnino, in pravi, da nikoli ni dovolila nikomur, da bi objavil njene spomine.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 21.00: Revija «Sodo družba Dapporto.
Excelsior. 16.30: «Male žene», Allison, P. Lawford.
Nazionale. 16.00: «Nekončani pl... Margaret O'Brien, Cyd Charisse.
Arcobaleno. 15.30: «Bronasta lo... ža», Maureen O'Hara, Macdonald Carey.
Fenice. 16.30: «Zaseda», R. Taylor, John Hodiak.
Filodrammatico. 16.00: «Radost življenja», B. Crosby, C. Grayson.
Alabarda. 15.30: «Trije muškarci», Lana Turner.
Armonia. 15.30: «Bledi obraz», B. Hope, J. Russell.
Garibaldi. 15.00: «Vrag v telesu», Vera Ralson, John Carrol.
Ideale. 15.30: «Korak v temo».
Impero. 16.30: «Pesem pomladi», L. Cortese, Delia Scala.
Italia. 16.00: «Pepelka», Walt Disneya.
Kino ob morju. 15.10: Sovjetski dokumentarni filmi.
Savona. 15.00: «Južnjak s severa».
Viale. 16.00: «Razdrta poroka», C. Colbert.
Vittorio Veneto. 16.00: «Vklenjena duše», M. Morgan, H. Videl.
Azzurro. 16.00: «Upornik Marion».
Belvedere. 16.00: «Ime mi je John... ja Ross».
Marconi. 15.30: «Kitajski idol».
Massimo. 16.00: «Puščavski con... boji».
Novo Cine. 16.00: «Neprijemljivi 12», W. Chiari, S. Pampanini.
Odeon. 16.00: «Patricia in direktor».
Radio. 15.30: «Banditova žena».
Vittoria. 16.00: «Dom naših sanj».
Venezia. «Kralj Afrike», J. Fo...

V GORICI

Verdi. 17.00: «Atomska nevarnost».
Vittoria. 17.00: «Saga o Forsyttih», G. Garson in E. Flynn.
Centrale. 17.00: «Višava», M. Girotti.
Moderno. 17.00: «Fedora», L. Ferrida.
Eden. 17.00: «Sablja King-Konga», M. Wrixon.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Sreda 11. aprila 1951.

Poročila v slovenščini ob 7.00, 13.00, 19.30, 23.05; v hrvaščini ob 6.45, 18.45; v italijanščini ob 6.45, 12.30, 19.15 in 23.00.

6.30: Jutranja glasba do 7.00. 12.00: W. A. Mozart: Simfonija concertante v F-duru. 12.35: Glasbena medigra. 13.15: Iz slovenskega opernega sveta. 13.45: Gospodarski pregled (slov.). 14.00: Igra orkester Radia Ljubljana, p.v. Uroša Prevoška. 14.30: Pregled tiska (ital. in slov.). 17.00: Politične aktualnosti (ital.). 18.00: Iz italijanskih oper. 18.15: Iz našim ljudstvom (ital.). 19.00: Igrajo komorni orkestri. 19.45: Vesela glasba za orgle. 19.45: Italijanska glasba. 20.05: Pesmi italijanskih skladateljev poje sopranistka Orta Ondina. 20.45: Melodije z... ga. 21.00: Literarno - glasbena oddaja - Franc Werfel: Giuseppe Verdi (slov.) 21.30: Igra zabavni orkester. 22.00: Izbrane strani (ital.) 22.15: Odlomki iz Puccinijevih oper. 22.40: Plesni ritmi. 23.15: Serenade do 23.30.

TRST II.

Poročila ob 7.15, 12.45, 19.00 in 23.15.

7.30: Jutranja glasba do 8.00. 11.30: Za vsakega nekaj. 12.10: Lahki sodobna Anglija. 12.40: Balkanski kestri. 13.00: Glasba iz Balkana. 13.30: Hamilton Harty: Koncertna uvertura. 13.43: Edward Elgar: Suita nursey. 17.30: Plesna glasba. 18.00: Glas Amerike. 18.15: Mozart: Koncert za dva klavira in orkester. 18.45: Vesela glasba. 19.00: Zdravniški vedež. 19.15: Operetna glasba. 20.00: Evropski koncert. 20.30: Naša šola. 21.00: Lahka glasba. 21.00: Brahms: Slovanski balalajk. 21.20: Brahms: Serenada št. 1 v D-duru. 21.30: Orkestra glasba. 22.00: Cajkovski: Simfonija št. 6. 22.48: Nočne plesne... 23.35: Polnočna glasba do 24.00.

TRST I.

Poročila ob 7.30, 13.00, 20.00 in 23.10.

Ob 7.45: Jutranja glasba do 8.30. 12.00: Ferrarijev sveti... orkester. 12.20: Novi svet. 12.35: Melodije in romance. 13.00: Odlomki iz oper in revij. 14.10: Odlomki iz oper. 18.30: Bach, Schumann in Strauss. 20.30: Koncert sopranistke Johan M. Moynagh. 23.20: Plesna glasba do 24.00.

ŠPORTNI DNEVNIK

Prvikrat v Oberstdorfu

Rudi Finžgar obuja svoje spomine

1.

Ob nedeljskih planiških skakalnih tekmah, se je znova začelo govoriti o teh kočljivih stvarcah. Letalnica sem, Lulilja, ing. Bloudek, plazovi in druge stvari so denvno na ustih naših športnikov. Spomnili smo se, da bi nam v tej stvari največ lahko povedal slovenski skakalec Rudi Finžgar, ki je edini od blizu videl takega 140-metrskega orjaka. Beseda je dala besedo, sčasoma so se rodila tudi dejanja in tako stoji pred vami dnevnik, napisan s Finžgarjevo roko o vseh teh «šmentanih» novostih, o rdeči usnjeni obleki, o potovanju v Rim in drugem. Besedo torej njemu:

Novico, da me bo Smučarska zveza Slovenije poslala v Oberstdorf, na največjo skakalnico na svetu, sem sprejel z velikim veseljem. Pripravil sem si nove smuči, pa tudi novo, usnjeno tekmovalno oblačilo. Z ženo Marijo sva se poslovila malo topleje, kakor navadno, saj je bila tudi ona namenjena na težko pot — v Rim, kakor pravijo veselemu dogodku v družini.

Na teden smuških poletov, ki je bil v Oberstdorfu od 28. februarja do 4. marca, sva odpotovala iz Jugoslavije samo dva: Stane Pelan kot strokovnjak za smuške skakalnice in delegat naše zveze, jaz pa kot tekmovalec.

Z velikim zanimanjem, skoraj bi rekel v prazničnem razpoloženju sem čakal na prvi pogled na skakalnico, na kateri so lansko leto petkrat izboljšali svetovni rekord. Kakor znano, je skočil Sved Dan Netzel 135 m. Po legi je skakalnica v Oberstdorfu podobna naši v Planici, le ožja je za oko, to pa zaradi tega, ker je doskočišče nenavadno dolgo. Levo in desno je smrekov gozd, v ozadju 2200 m visok Nebelhorn. Oberstdorf — po naše bi rekli Gorenja vas ali «Najvišja vas» — je letoviški kraj, nadmorska višina znaša 843 m. Dolina je od treh strani obdana z visokimi belimi gorami. Geografski položaj je torej popolnoma isti kakor pri nas v Planici, pokrajinsko pa je svet od Rateč do Jalovca neprimerno lepši, mikavnejši.

Prvo, kar mi je padlo v oči na skakalnici, so naprave za merjenje vetra. Saj veste, veter je naš najhujši nasprotnik. Če je ozračje mirno, je skakanje prijetno, če pa je vetrovno, je borba skakalca v zraku razmeroma težka. Tehnični strokovnjaki v Oberstdorfu so se potrudili, da bi v duhu nemške natančnosti dobili kar najtočnejše podatke o smeri in jakosti vetra. V ta namen so postavili ob skakalnici zračne balone, v višini skakalčevega poleta pa trioglate zastavice na kolih. Tudi z umetnim dimom so merili jakost vetra in z električnimi napravami.

Po stezi, speljani v ključih, sem se radovedno vzpenjal proti odskočni mizi in opazoval belo pobočje, nad katerim bomo frčali. Odskočna miza je visoka 3.50 m, od tu je lep razgled na iztek in na velike tribune globoko spodaj. Drugi, to je vrhnji del skakalnice je nenavaden. Tu sem zagledal umetno grajeno 65 m dolgo zaletišče, sloneče na visokih opornikih kakor viseči most. Relativna višinska razlika skakalnice, to je razlika med ravnico izteka in med najvišjo točko na zaletnem mostu znaša 161 m.

S Pelanom sva prispela v Oberstdorf kot prva inozemca, sprejeli so naju prav prijazno. Ostali so prišli v glavnem iz Holmenkolna na Norveškem v torek dopoldne. Ni ga bilo skakalca, s katerim se ne bi poznal, zelo so prijetni. Zanimali so se za našo Planico, pa tudi za Poldo in Klančnika.

Naprej naj vam pripovedujem kar po zapiskih, ki sem jih delal ob večerih v postelji; če bo beseda kdaj pa kdaj malo robata, ne zamerite — več hlač sem potrgal na smuških skakalnicah kakor v šolskih klopeh.

Stanujemo v lepi restavraciji, uro hoda oddaljeni iz mesta. Odmaknjeni smo od internacionalnega vrveža v Oberstdorfu. Do skakalnice je 15 minut, pot vodi ob zamrznjenem jezeru, hoja pride ravno prav za koncentracijo. Tudi v hotelu in restavraciji je poskrbljeno za mir; občutek imam, da smo v nekakem samostanu za skakalce. Natakarice in sobarice so same stare device. No, tudi na to so mislili, da ne bi bilo morebitnih erotičnih motenj. Tako ob večerih ne bo nikogar mikalo, da bi predolgo klepetal ali plesal.

Vprašali so me, če želim maserja, odgovoril sem seveda pritrdilno. Okopal sem se in se prepustil strokovnjaku, ki mi je gnetel mišice, drgnil kožo in mi stresal roke in noge. Tudi zdravnik nas je temeljito pregledal. Ko sem zagledal favorita Daescherja pri zdravniku, se mi je zdel slaboten kakor griža. Vendar je bil skočil lani 130 m in ga tudi letos štejejo med favorite.

Zvečer dolgo nisem zatisnil očesa. Prav nič me ni skrbelo, toda glava je bila prepolna novih vtisov, pa tudi ves organizem je bil usmerjen na nalogo jutrišnjega dne. Po našem dnevnem redu je bilo določeno vstajanje ob devetih. Ob desetih so nam postregli z zajtrkom, resnično primernim za težaško delo. Težaško zaradi tega, ker v Oberstdorfu ob skakalnici ni vzpenjače. Za vsak skok se moraš povzpeti peš na višino, ki znaša približno tri ljubljanske nebotičnike. Okrepčali smo se z gnatjo, jajci, surovim maslom, marmelado in čajem, pili pa smo mleko ali kavo.

Smuči so nam peljali do skakalnice, tekmovalci smo šli peš. Četrt ure hoje pa lepi stezici, primerni za razmišljanje in zbiranje energije. Opazil sem, da leži Oberstdorf v zaprti dolini, cesta in železnica ne peljeta nikamor naprej. V okolici so lepi alpski tereni; videl sem tudi skakalnico za skoke okrog 70 m in žičnico za alpske smučarje. Čim smo prispeli do velike skakalnice in si naložili smuči na ramena, so se pojavili navdušeni fantiči, ki so se ponudili, da nam poneso težke hikorice do podnožja umetnega zaleta.

Po opravljenih formalnostih smo začeli. Vendar nas niso pustili takoj na vrh doskočišča. Najprej smo se morali spustiti v smuku izpod skakalne mize po doskočišču v areno. Temu pravijo merjenje hitrosti. Priznati moram, kar hiter smuk po strmini 42 stopinj, šlo je kakor strela! Osebno bi mi bolj prijalo, da bi takoj po prvem vzponu skočil, vodstvo prireditve pa meni, da je za skakalce dobro, da se najprej navadijo na hitrost.

(Nadaljevanje sledi)

Priprave za dirko «1. maj»

Poleg drugih bodo nastopili tudi kolesarji obeh con STO

BEOGRAD, 10. — Mednarodna kolesarska dirka «Prvi maj» bo letos na novi avtomobilski cesti Zagreb-Beograd. Prvi dan, to je 29. aprila, bodo vozili iz Zagreba do Slavonskega Broda. Etapa bo dolga sedeminosemdeset km. 30. aprila proga Slavonski Brod-Sremska Mitrovica. Ta etapa bo najdaljša in najtežja. Preostalih sedemdeset km bodo dirkači premagali 1. maja. Cilj bo v Beogradu na novem stadionu CDJA. Poleg jugoslovanskih dirkačev je zagotovljena udeležba petih tekmovalcev iz jugoslovanske cone STO, enako število pa misli poslati tudi anglo-ameriška cona. Po končani dirki bo 2. maja v Beogradu velik ulični kriterij, na katerem bodo tekmovali vsi udeleženci dirke «1. maj».

Jugoslovanska kolesarska zveza je pričela z izbiranjem kandidatov za ekipo. Sklenjeno je bilo, da bo šestnajst prvoplasiranih zastopalo Jugoslavijo 12. in 13. maja na dirki Zagreb-Dunaj. Iz Srbije so resni kandidati za ekipo Petrovič, Varga, Zorič, Todorovič, Kostič, Mičić; iz Hrvatske Poredski, Strain, Osrečki, Solman, Prosenik, Milivoj in Branko Bat, Crnobrnja, Čelesnik, iz Slovenije pa Perne, Grajzer, Rozman in Podmilščak.

Arsenal ni skromen

BUENOS AIRES, 10. — Slavno angleško nogometno moštvo Arsenala se je prenapihnilo lastne slave. Po turneji v Braziliji so povabili namreč Angleže tudi v Argentino, ko pa so tam slišali naravnost ogromne zahteve otočanov, so se premislili in bo tako namesto Arsenala povabljeno v Argentino italijansko moštvo Milana. Angleži so zahtevali poleg plačane vožnje in bivanja še 2000 šterlingov za vsako odigrano tekmo in 300 šterlingov za razne druge stroške.

„Sugar" zopet zmagovit

OKLAHOMA, 10. — Samo 96 sekund je rabil Ray «Sugar» Robinson, da se je rešil Don Ellisa v matchu, ki bi moral teoretično trajati deset rund.

Don Ellis je začel z besnimi napadi takoj po udarcu gonga. Robinson je brez posebnih težkoč brzdal nasprotnikovo podjetnost, nato pa, dobro minuto po pričetku, poslal s strelovitim direktom v brado za celih osem sekund Ellisa na pod.

Pol minute za tem je bil Don Ellis ponovno na tleh, tokrat dokončno. Match je gledalo 3000 gledalcev, ki jim je po koncu bilo žal denarja za tako kratko pretepanje. 40 odst. dobička je šlo v dobrodelne namene.

TENIS

Drugi dan turnirja v Rimu

Mitič premagal Belardinellija, Palada pa izgubil tesno z M. Del Bellom

RIM, 10. — Na današnjem drugem dnevu mednarodnega teniškega turnirja so nastopili tudi favoriti. Odtod veliko zanimanje občinstva, ki je sledilo, tako dopoldne, kot tudi po kosilu, z velikim zanimanjem vsem igram. Glavna pozornost je veljala igri med Marcellom del Bellom ter Palado, v kateri je «Italijan številka 2», premagal Jugoslovana z rezultatom 6:3, 5:7, 4:6, 6:4, 6:3. Drugi izidi: Burrowhs (USA) : Brichant (Belgija) 6:1, 6:3, 6:4. Cernik (Egipt) : Draper (Španija) 6:4,7:5, 6:1. Von Cramm : Monetti (Italija) 6:3, 6:2, 6:2. Cucelli : Lercque (Ekvador) 6:2, 6:1, 6:1. Gardini (Italija) : Laszlo (Jugoslavija) brez borbe. Cucelli : Hermann (Nemčija) 6:0, 6:1, 6:3. R. del Bello (Italija) : Noghes (Monako) brez borbe. Davidsson (Svedska) : Weiss (Avstrija) 6:1, 8:6, 6:4. Drobny (Eg.) : Esente (It.) 6:0, 6:3, 6:4. Axelsson (Svedska) : Von Cramm prekinjeno.

Washer (Belgija) : Gori (It.) 6:3, 6:2, 6:4. Clark (ZDA) : Scaunich (It.) 6:1, 8:6, 6:4. Scribani (It.) : Goepfert 2:6, 3:6, 8:6, 6:3, 6:1. *Mitič (Jugoslavija) : Belardinelli (Italija) 6:2, 6:8, 6:3, 8:6. Bucholtz (Nemčija) : Branovič (Jugoslavija) brez borbe.* Gardini (It.) : Stockemberg (Svedska) 6:3, 8:6, 6:1. Bergelin (Svedska) : Maggi (It.) 9:7, 6:4, 6:4.

Ženske: Fry (ZDA) : Hibbert (V Britanija) 6:0, 6:4. Bologna (It.) : Manfredi (It.) 6:3, 6:1. Anderson (ZDA) : Frisacco (It.) 6:3, 6:2.

Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni

JAROSLAV HAŠEK

III. DEL

127. PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAČ — ILUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

In še tisti dan je bil višji vojni kurat Ibel na Dunaju in je spet tam razlagal nekemu drugemu maršbataljonu ganljivo zgodbo.

«Dragi vojaki», je govoril kurat Ibel, «zdaj si torej mislite, da je leto oseminštirideseto in da se je z zmago končala bitka pri Custozzi, kjer je moral po deseturnem hudem boju prepustiti italijanski kralj Alberto krvavo bojišče našemu očetu vojakov, maršalu Radeckemu, ki je v štiriinosemdesetem letu svojega življenja dobil tako sijajno zmago.

In glejte, dragi vojaki! Na griču pred zavzeto Custozzo se je ustavil starček vojskovodja. Okrog njega zvesti vojskovodje. Resnost trenutka je prevzela vse, kajti, vojaki, ne daleč od maršala je bil videti vojak, ki se je boril s smrtjo. Z razbitimi udi na polju časti je ranjeni praporščak Hrt čutil, kako gleda nanj maršal Radecky. Ranjeni praporščak je še stiskal v dreveneči desnici zlato svetinjo v krčevitem navdušenju. Pri pogledu na vzvišenega maršala je še enkrat oživelo utripanje njegovega srca, v onemoglem telesu se je vzpel poslednji ostanek sile in umirajoči se je skušal z nadčloveškim naporom plaziti proti svojemu maršalu.

‚Bodi miren, moj dobri vojak!' mu je zaklical maršal, stopil s konja in mu hotel v roko seči.

‚Ne morem, gospod maršal', je rekel umirajoči vojak, ‚odbiti sta mi obe roki, toda za nekaj prosim. Povejte mi resnico: Ali je ta bitka docela dobljena?'

‚Docela, dragi prijatelj', je ljubeznivo dejal maršal; ‚škoda, da je tvojo radost skalilo tvoje ranjenje.'

‚Res, gospod maršal, z menoj je konec', je z votlim glasom rekel vojak in se prijazno smehljal. ‚Ali si žejen?' je vprašal Radecky. ‚Dan je bil vroč, gospod maršal, imeli smo nad trideset stopinj vročine.' Radecky je vzel svojemu pobočniku vojaško steklenico ter jo podajal umirajočemu. Ta se je napil. ‚Hvala tisočkrat!' je zaklical in se trudil, da bi svojemu poveljniku poljubljal roko. ‚Kako dolgo služiš?' je vprašal maršal. ‚Več ko štirideset let, gospod maršal! Pri Aspernu sem dobil zlato svetinjo. Tudi pri Leipzigu sem bil, petkrat sem bil smrtno ranjen, a zdaj je z menoj konec. Toda kolikšna sreča, da sem doživel današnji dan! Kaj mi je do smrti, ko smo dobili slavno zmago in je cesarju vrnjena njegova zemlja!'

Zdajci, dragi vojaki, so se oglasili iz taborišča veličastni zvoki naše himne: ‚Bog ohrani, bog obvari nam cesarja, Avstrijo!' Padli vojak, ki se je poslavljal od življenja, je poskusil še enkrat vstati.

‚Slava Avstriji!' je navdušeno zaklical, ‚slava Avstriji! Slava našemu vojskovodji! Živela armada!'

Umirajoči se je še enkrat sklonil k maršalovi desnici, jo poljubil, se zgrudil in poslednjič izdihnil. Vojskovodja je stal gologlav pred truplom enega izmed najboljših vojakov. ‚Tale lepi konec je zares zavidanja vreden', je rekel ganjeni maršal.

Dragi vojaki, tudi jaz vam želim, da dočakate vsi tako lep konec.»

Spominjaje se na ta govor višjega vojnega kurata Ibla ga je Švejk po vsej pravici lahko imenoval bebca na kvadrat.

Potem je začel Švejk govoriti o znanih ukazih, ki so jim bili prečitani pred vstopom na vlak. Eden je bil ukaz, podpisan od Franca Jožefa, drugi je bil ukaz nadvojvode Jožefa Ferdinanda, vrhovnega poveljnika vzhodne armade; oba sta se tikala dogodkov na Dukelskem klancu dne tretjega aprila devetnajst sto petnajst, ko sta dva bataljona osemindvajsetega polka prešla z oficirji vred k Rusom med sviranjem polkovne kapele.

Oba ukaza sta bila prebrana s tresočim glasom in se glasila v češkem prevodu:

Armadni ukaz z dne 17. aprila 1915:

«Od žalosti prevzet, odrejam, da se c.k. pešpolk štev. 28. zaradi strahopetnosti in veleizdaje izbriše iz moje vojske. Polkovni prapor naj se omadeževanemu polku odvzame ter odda v vojni muzej. Z današnjim dnem preneha obstoj polka, ki je, moralno zastrupljen z doma, šel v vojno, da stori veleizdajo.

Franc Jožef I.

Ukaz nadvojvode Jožefa Ferdinanda:

«Češke čete so nas med vojno prevarale, zlasti v poslednjih bitkah. Posebno so nas prevarale pri obrambi položajev, ko so bile dalje časa v strelskih jarkih, kar je često izkoristil sovražnik ter navezal stike z maloprid nimi življi teh čet.

Večkrat se je sovražniku posrečilo, da je presenetil naše oddelke in tako rekoč brez odpora prodrl v naše položaje ter ujel znatno število braniteljev.

Sramota, tisočkrat sramota tem brezčastnim podležem, ki so izdali cesarja in državo ter omadežujejo ne le čast slavnih praporov naše slavne in junaške armade, temveč tudi čast domovine, ki ji pripadajo.

Prej ali slej jih bo zadela krogla ali pa vrv rablja.

Dolžnost vsakega poedinega češkega vojaka, ki ima kaj časti v sebi, je, da javi svojemu komandantu takega malopridneža, šuntarja in izdajalca.

Kdor tega ne stori, je sam izdajalec.

Ta ukaz naj se prebere vsemu moštvu čeških polkov.

C.k. polk štev. 28. je po odredbi našega monarha že izbrisan iz armade in vsi ujeti prebežniki iz polka bodo s svojo krvjo plačali težko krivdo.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand

«To so nam malce prepozno prebrali», je rekel Švejk Vanjku, «zelo se čudim, da so nam to brali šele zdaj, ko je cesar vendar ta ukaz izdal že sedemnajstega aprila. Ko bi bil jaz cesar, bi si tako odlašanje prepovedal. Če izdam ukaz sedemnajstega aprila, se mora tudi sedemnajstega aprila prebrati pri vsi regimentih, pa tudi če bi padala šila z neba.»

Na drugi strani vagona je sedel nasproti Vanjku kuhar, okultist iz oficirske menaže in nekaj pisal. Za njim sta sedela sluga nadporočnika Lukaša, bradati hrust Balo